

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2.20
za Nemčijo celoletno . . . " 28.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejetan mesečno . . . 1.80

Sobotna izdaja:

za celo leto K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prosor)

za enkrat . . . po 33 v
za dva in večkrat . . . 25,
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.

Poslano:

Enostolpna petstvrsta po 60 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Spomin na Gorlice.

2. maj 1915.

Danes leto se je pričela zgodovinska prodiralna bitka na prostoru Gorlice-Tarnov. V tem silnem borenju je bil napravljen začetek, da se razbije z vsemi tehničnimi sredstvi ojačenarуска fronta in prežene sovražnik iz Galicije in z Rusko-Poljskega. Tu je bil zadan odločilni udarec Rusiji, ki je s svojimi milijonskimi armadami kot mora ležala nad osrednjima velesilama.

Ko je 3. maja 1915 prišla prva vest o začetki bitki, še nihče ni mogel slutiti o velikanskem uspehu. Naš generalni štab je kratko poročal, da je bil sovražnik na celi fronti Malastov-Gorlice-Gromnik vržen, da je bilo ujetih 8000 mož in zaplenjeni topovi in strojnice v dosedaj še ne dognanem številu. Nemški generalni štab je bil nekoliko gostobesednejši. Povedal je, da so v navzočnosti vrhovnega poveljnika maršala Friderika in pod vodstvom generalnega polkovnika Mackensena zvezne čete po ljutih bojih celo rusko fronto v zahodni Galiciji na več mestih predrle in povsod vtisnile. To je bilo dovolj, da smo lahko spoznali, da bodo sledila še presenečenja kakor po bitki v Mazurik.

Čisto tiho in skrito so se izvršile priprave za zmago pri Gorlicah. Teden dni prej so severno od Visle vprizorili artiljeristično obstreljevanje, ki je prav tako doseglo svoj namen, da se odvrne pozornost sovražnika od zahodne fronte, kakor tudi neprestani napor v Karpatih, da se napravi zaogzda v ruski zid. Zenjalno je bil pripravljen tudi prehod čez spodnji Dunajec pri Olsimovu, kjer so Rusi posebno ostro stražili. Pijonirjem se je posrečilo priti čez reko, pregnati sovražnika od brega in ujeti nad 1000 mož. Tako in podobna presenečenja so se posrečila tudi na drugih točkah.

Med tem ko so ob spodnjem Dunajcu čete armade nadvojvode Jožefa Ferdinanda pripravljale napad, je divjal pri Gorlicah strašen topovski boj od 1. maja popoldne naprej. V noči od 1. na 2. maj je artiljerija streljala v počasnem tempu. Ogenj je proti jutru postajal polagoma hujši in izbruhnil ob 6. uri z nezadržano silovitostjo. Ob 10. uri popoldne so se vrgle rojne črte in napadalne kolone napadalcev na sovražne postojanke. V popolnem neredu je sovražnik zbežal iz svojih utrd, ko je došla zavezniška pehota tik do njih. Zvečer 2. maja je bila glavna postojanka v celi svoji dolžnosti (16 km) in globokini predrtja. Plezna je bilo že 20.000 ujetnikov, več dvanajstoric topov in okoli 50 strojnih pušk. Teden pozneje se je to število zvišalo na 50.000 mrtvih in ranjenih, 100.000 ujetih, 60 topov in 200 strojnic.

Na južnem krilu prodiralnih čet so so stali Bavarci in armadna skupina gene-

rala Arza, ki se je že pri Limanovi sijajno izkazala. Tekom boja si videl avstrijske častnike na čelu nemških čet in nemške voditelje pri avstrijskih četah. V sredi in na levem krilu se je bojevala armada nadvojvode Jožefa Ferdinanda in bile so izključno avstrijske čete, ki so morale izsiliti prehode čez Dunajec in jih držati. Z združenimi močmi in s sodelovanjem težke in najtežje artiljerije se je torej posrečilo premagati ruske utrdbe v zahodni Galiciji, za katerimi je stala tretja ruska armada pod poveljstvom generala Radka Dimitrijeva. Bitka pri Gorlicah nam nudi prejšnjslej največji zgled frontalnega napada. Tu pri Gorlicah je skupno sodelovanje zaveznikov prešlo ognjeni krst v velikem obsegu, naše zaupanje v hrabre čete in njih odločno in premišljeno vodstvo je postalo neomajljivo. Naše čete so tu pregnale sovražnika, ki je strašil desetletja. Čast njihovega orožja.

Med slovenskimi begunci.

Piše Ivan Rojec, dekan tolminski.
(Dalje.)

Od 3. aprila dalje pa sem po Češkem, potujem od kraja do kraja, obiskujem begunce, spovedujem, pridigam ter opravljam službo božjo po raznih cerkvah. Ker niso begunci v eni bolnišnici, ampak v več občinah, moram najprvo jih poiskati, potem šele določimo, kje se zberemo za velikonočno spoved. Naši ljudje so prav dobri, vsi pridejo k sv. spovedi, sv. obhajilu, in tak dan je za nje dan veselja, pozabijo na neprimliko ter se čutijo srečne. Središče mojega potovanja je zlata Praga, kjer imam pri č. usmiljenih bratih gostoljubno streho. Ko obiskujem begunce, založijo me z raznimi pismi, prošnjami in priložbami; vse je treba prečitati, na namestništvu v Pragi za vse govoriti in z osebno prošnjo ukreniti, da se beguncem pomaga. Do sedaj sem obiskal naslednje okraje, kjer so naši begunci:

1. Nad Prago je mesto Kralup; pred 25 leti je bilo tu le 12 hiš, sedaj je mesto z raznimi tovarnami in šteje 7000 duš. Naši begunci iz Vrha, Opatjegasela, Nove vasi, Brestovice je v naslednjih okolicih občinah 316, in sicer: Hvaterub 20 oseb, Dolany 37, Lešang 16, Lobeček 31, Minice 33, Kehalozeves 22, Postrizhin 6, Votovice 38, Zlončice 21, Blevice 31, Volovice 31, Zamech 30 oseb. Dne 8. in 9. aprila je bila v župni cerkvi v Kralupeh skupna spoved, sv. maša, pridiga in blagoslov. Ljudje so bili mojega obiska tako veseli, da so ob železnici popustili delo ter pritekli me pozdravit. Tiho nedeljo so prišli vsi ter je bilo dela do dveh popoldne. Kot spomin na begunsko življenje v Kralupeh smo se fotografirali, v našo družbo je pristopil vč.

g. župnik Karol Zaruba, blaga duša, in g. Bohumil Krejči, revident in denarničar železnice v Kralupeh, ki za naše begunce veliko skrbi. Pri odhodu prisrčen pozdrav, na postaji pa ni hotel »živio!« prenehati. Obljubil sem jim, da jih po Veliki noči zopet obiščem. Tu sem našel nekaj malčkov, katere so rojenice prinesle iz Moldave; vsaka mati prejme tudi 15 K za župco. Vojska Franca Černica iz Vrha in njegovo ženo Ivano v Kelakozevesu je pa doletela visoka čast. Njuni tam rojeni hčerki sta kumovali presvetli kneginji Viljeldmini in Karolini z Lobkovic. Tako je prišel ubogi Vrhovec v duhovno sorodstvo z princii!

Dne 11. aprila v okraju Mniho Hradišče v občinah: Béla v Bezdeže 58 Slovencev iz Kanala, Morskega, Bodreži, v Bakov 26 Slovencev iz Vrha, Novevasi in Doberdoba; v občini Kovan 8 Slovencev, skupno 92. Sv. maša, pridiga, spoved je bila v Béla v Bezdeže, kjer župnikuje vlč. g. František Srch, gostoljuben in slovenskim uprhclicem jako naklonjen gospod. Nekdo se mi je izdal za Tolminca, čudno pa se mi je zdelo, da me ne pozna; ko si malo bolj ogledujem ciganske obraze, neko žensko, deklico in dečka zagledam v nekem skrivnem kotu znanega cigana Hellda, kateremu je prav prišla begunska podpora. V bližnjem Bakovu je 26 beguncev, tamkajšnji kaplan zna slovensko, ker zahaja vsako leto v Logatec, kjer ima sestro.

13. in 14. aprila Vysoke Mito, kraljevo mesto proti moravski meji. V tem okraju je 213 beguncev iz Nove vasi, Opatjegasela, Doberdoba, iz Podgore, Pevme in Podsabotina. Razkropljeni so po občinah: Domoradice 36 oseb, Doubranice 6, Džbanov 20, Hrušova 1, Jenšenovice 11, Mravin 17, Nasavrkov 8, Stradovu 23, Švarcu 15, Tisova 18, Vanica 7, Vraclav 20, Žales 13, Lhuta Hermanice 10 oseb. Matevž Marusič, cerkvenik iz Nove vasi-Opatjesela, v Domoradicah je poskrbel, da so prišli skoraj vsi ljudje v eno uro oddaljeno krasno župnijsko cerkev sv. Lavrencija, kjer je bilo dela do treh popoldne. Praznik Žalostne Matere božje smo opravili predpisane molitve prevz. nadškofa za mir; molili smo sv. križev pot, a med sv. mašo so dekleta lepo pela. Preč. g. dekan, tudi dobra duša, se je naših beguncev prava veselil, a njegova draha māminka, stara častita žena, me je dan petka po petkovo, a dobro postregla. Mesto Vysoke Mito, nemško Hohenmauth, sem obiskal že dne 22. marca, ker sem bil v bližnji Moravski.

Toliko bolj vesel pa sem bil videč naše dobre ljudi zadovoljne; v spomin na Vysoke Mito smo se fotografirali in moško držali. Ob slovesu na postaji gromoviti živio prvkrat v teh krajih. Tu sem nalezl tudi na mlado gospo, ki je imela v roki nemško-slovensko slovnico; poznala je pesmi »Luna sije«, »Mila, mila lunica«; bila

je v Beljaku, na Bledu itd. Iz Vysoke Mito peljal sem se čez Clocne, Kolin v Kutnohoru. — V Kolinu je stara cerkev sv. Jerneja, patrona našega Kopača, na trgu poleg sohe Matere božje čuden secesijski spomenik: Hus na grmadi. O Kutni hori sem že čital v zgodovini o husitskih vojskah; tu so bili svojčas bogati rudokopi, ohranilo se je več zgodovinskih spomenikov nekdanje zlate dobe, največji je znamenita cerkev sv. Barbare iz 13. stoletja, katero so sezidali rudokopi ter je podobna milanskemu domu. V kutnohorskem okraju v okolici župnije Suchdole je 107 beguncev iz Kanala in Morskega v občinah Solopisky 15, Vrdice 15, Suchdol 12, Miškovice 22, Tuhotice 10, Dobřen 15, Melanovice 9, Mezholezy 8 oseb. Soboto popoldne in cvetno nedeljo je bila v Suchdole spoved, sv. maša, pridiga in blagoslov, med katerim so lepo pela kanalska dekleta. Vlč. g. župnik v Suchdole g. Jan. Nep. Král, tudi dobra, gostoljubna in zlata duša, skrbi za naše begunce, spoveduje in bere ob nedeljah sv. evangelij. Naši Kanalcji so bili že pred 14 dnevi pri spovedi, a so v nedeljo zopet prišli. Popoldne sem se odpeljal v Uhliřske Janovice (ogljje — uhli, nemško Kohljanowitz), kjer je v raznih občinah 147 Hrvatov iz puljske okolice; popoldne malo spovedoval Hrvatje ter prišel zvečer čez Kolin v Prago k milosrdnim bratom; torej nesel pritožbo in prošnje na namestništvo, odšel v sredo čez Plzen na Dunaj, kamor sem dospel veliki četrtek zjutraj.

Tako sem končal svojo prvo »misijonsko« potovanje k našim slovenskim uprhclicem po Češkem. Po Veliki noči nadaljujem. Zato prosim vse begunce na Češkem, da mi naznanijo svoj naslov, občino, okraj, bližnje občine, v katerih so slovenski begunci, njih število in iz katerih krajev so doma. Prisrčen pozdrav vsem znancem in prijateljem v domovini, srečne in veselo velikonočne praznike vsem beguncem v Brucku, Steinklammu, na Češkem in Moravskem.

Vstaja na Irskem.

Angleška cenzura je zaman skušala potlačiti in zakriti resnost dogodkov na Irskem, nadejajoča se, da bo pravočasno obvladala položaj in udušila gibanje. Ta nada se ji ni uresničila in Asquith sam je moral končno priznati v spodnji zbornici, da gre na Irskem za zelo obsežno uporniško gibanje, posebno na zapadu dežele, da trajajo pocesni boji še dalje in da imajo vstasi še vedno zasedena važna javna poslopja v Dublinu. Ni dvoma: Na Irskem plameni revolucija.

Ni dvoma, da bo Anglija vse storila, da uduši irsko revolucijo in Irce znova pri-

LISTEK.

Ko molče topovi . . .

Na zapadu umira dan.

Slonim na oknu voje sobice in strimim tako brez misli ven na ulico. Polagoma in polagoma se izgublja dnevna svetloba, v sobici je že mračno kakor v kaki tihi kapelici z zastrtimi okni. Nekje iz daljave se oglašajo kanon, drugače pa je vse mirno in tiho. Grobna tišina pihlja sem od mrtvaške Kalvarije, kakor na prostornem pokopališču je vse pokojno tam pod Oslavjem.

Topovi počivajo, mirujejo puške, na bojni črti tam v ozadju Gorice je danes premirje.

Ulica pred mano je precej živa. Gruče naših vojakov se šetajo po tlaku, postajajo pred okni prodajalcn, odhajajo in za njimi prihajajo drugi, ravnotaki. Vmes priropota kak voz, se pripraši avtomobil, prijaša jezdce. Vsa ulica je danes polna življenja.

Nad mesto pa prihaja mrak in ozračje je prenasičeno vzduha po pomladi, po cvetju.

Slonim na oknu in se pogovarjam s svojimi mislimi . . .

Draga rodna vas, kako blizu si mi in vendar kako daleč. In ti draga deklica — morebiti ravno sedaj sanjaš na svojem oknu med svojimi cveticami in morebiti so tvoje misli ravno tako otožne. Pod teboj zamišljeno šelesti stari čojški kostanj in spodaj po cesti išo drvenje kakor tu pred menoj, vojaški, vozovi, konji, avtomobili. Mnogo tujih obrazov, malo domačih. In morebiti se tudi tebi toži po časih, ko je bila cesta skozi vas tako pokojna, ko je v mraku tako milodomače žipel vaški zvon svojo večerno pesem in ko so po klopcah pred hišicami posedavali samo znani domači obrazi, v tistih lepih dneh, ko naša domača vasica ni bila dom tujcev in ko domači niso umirali po tujih krajih hrepenja po domu . . . Morda misliš ravno tako otožne misli kakor jaz in v tvojih starega kestanja na vaškem trgu pod vajim oknom šelesti žalostno in pritajeno, kakor vzdih hrepenja po nekdanjih lepih starih časih. Morebiti tudi tam gori med našimi planinami molče nocoj topovi in lega tih pomladnji večer na ozko dolinico in ti strmiš vsa zamišljena bogvekam skozi svoje okence polno cvetja s tiho žalostjo v srcu in z nemirnim hrepenenjem v duši in to hrepenenje je nocoj ob tem levem večeru še bolj

neutešljivo, še bolj boleče . . . Kostanj pod teboj šumi žalostno, otožno in bele vaše hišice okoli so polne žalosti in vdane bolesti.

Tako romajo moje misli, plava moje hrepenenje med domače hribe in duša mi je polna sladkobridkega domotožja.

Ulica pred mano se zavija v mrak, v sobo se plazijo temne sence, noči se vedno bolj in bolj. Na ulici postaja tišje, vedno redkeji koraki udarjajo po tlaku. Tam v hiši nasproti se zapirajo temnice oken in pod menoj je zaškrtal ključ hišnih vrat.

Kakor da sem se prebudil iz svojih sanj vstanem od okna.

Hitim na ulico in grem naglih korakov svojo vsakdanjo pot. Vojaška straža z nasajenimi bajoneti se počasno spreha pred mano. Iz dvorišča »Treh kron« se izteza ozek pramen svetlobe na mračno cesto in iz hotela prihajajo glasovi klavirja, smeh, živahno govorjenje. »Travnik« se mi zdi v tem mraku, v svoji praznoti in zapuščenosti še prostranejši, ogromnejši in Sv. Ignacij gleda tako nekako posašno na širni trg, kakor veliki križ osamelega pokopališča.

Kakor da me je strah, mi postane korak še hitrejši. Najraje bi kar tekel naprej in naprej, daleč proč, ven iz te zapuščenosti, ven iz tega mrtvaškega miru. Hotel bi

proč od tod, k ljudem, kjer bi ne bil tako sam, kjer bi me ne bilo strah te grozne sate.

Stopam dalje med mračnimi hišami, mimo razdrtih stavb — isto vsakdanjo pot po žalostnem mestu. Bojim se skoro misliti, kdaj se zopet te zapuščene ulice ožive, kdaj neha to življenje, ki mu ga neče biti konca. Zdelo bi se prečudno, bilo bi prelepo, da bi se še upal verjeti samemu sebi, da bo tudi tega konec, da se kdaj vrnejo nekdanji lepi časi, katere znamo šele sedaj prav ceniti, kako lepi so bili.

Kostanji v ljudskem vrtu šume. Vonj cvetja diha iz temnih nasadov. Kakor dve senci stojita ob kraju vojaški straži, mirno, nepremično. Bog ve, kod romajo njune misli in kje se spreha njuno tiho hrepenenje. Morebiti občutita isto, kar občuti nešteto njih in morebiti so njune misli nocoj ob tem molčečem večeru še bolj žalostne in neutešljive. Bog ve . . . Pa morda so njune misli že tako otopele, da sploh ne mislita nič več, ne hrepenita po ničemer več, kakor da ne more biti več drugače . . .

Kalvarija tam na desni vstaja v nočni temi kakor orjaska barikada izza tihotne planjave. Brezglasna noč leži nad nemim mestom. Smrtna tišina vsepovsod, topovi molče.

tisne ob tla. Toda toliko je pa tudi gotovo, da je za Anglijo v sedanjem trenutku ta stvar skrajno neprijetna in tudi kočljiva, ako se pomisli na Irce v Ameriki, ki so vsi vneti pristaši irske osvoboditve in ne bodo nemo gledali, ko bo Anglija z orožjem v roki nastopala proti uresničitvi tega cilja.

Irski in Anglija sta si bili od davnih časov sovražnici na življenje in smrt. Že pod krovločno Elizabeto je imela Anglija onstran Irskega morja svoje agente. Najprej so bili to protestanti, ki so bili v katoliški Irski vsekakor redko sejani; le-ti so začeli besno propagando proti vsemu katoliškemu. Ljudstvo se je z orožjem v roki vzdignilo proti verskim odpadnikom, kar je dalo Angliji zaželjeni povod, da je nastopila kot zaščitnica »reformatorjev« in na Irskem neusmiljeno gospodarila kot samolastni razsodnik. Pod Jakobom I. je Anglija anektirala dve tretjini severne Irske, spodila domače plemstvo, mu zaplenila premoženje in na njegovih posestvih vgnezdila koterijo britanskih izkoriščevalcev. Vsak upor se je udušil v krvi in l. 1651. so celo Irsko priklopili Angliji. Odslej je na Irskem po mili volji gospodarilo angleško veleposestvo in suženjsko udani najemniki in oskrbniki; teptali in izmogavali so Irsko kakor kako prekomorsko kolonijo. Angleški zakon je dovoljeval lastnikom posestev, da so smeli izgnati prvotnega posestnika zemljišča, ako se je bil zadolžil. In da se je zadolžil, za to so poskrbeli z zvijačo in vsemi mogočimi sredstvi. Še pred malo dnevi je umrl eden teh najneizprosnejših preganjalcev — bil je član angleške zgornje zbornice —, ki Irske nikdar ni videl, a je pogljal na tisoče ubogih Ircev po svetu. Vsi irski poizkusi, da bi deželi pomagali zopet na noge s trgovino in industrijo, so se razbili ob angleški postavodaji, ki je vsak napredek ovirala in če ne drugače brutalno prepovedala.

Nato je irsko ljudstvo dvignilo zadnje rešilno geslo: Homerule! Samo samouprava in samovlada je še mogla pomagati Irski. Milijoni in milijoni sponavljali to geslo prej in slej, posebno pa odkar ga je utemeljil in oznanil največji sin Irske Daniel O'Connell. Tik pred sedanjo svetovno svetovno vojno se je Irce končno izpolnila njihova davna želja: angleški parlament je sprejel homerule. Toda Carson in ulstrski protestantski prijatelji Anglije so se dvignili z orožjem v roki proti izvedbi homerule, nakar je tudi Irška mobilizirala svoje pristojnice. V tem kritičnem trenutku je buknila svetovna vojna. Kako zelo je bil že tedaj nevaren položaj na Irskem, izhaja iz tega, da je angleška vlada hotela podkupiti slugo sira Roger Casementa, da bi bil umoril svojega gospodarja, neizprosnega nasprotnika Anglije in vnetega pospeševalca irske osvoboditve.

Irsko ljudstvo sedanje angleške vojne seveda ne smatra za svojo; pripravljeno bi bilo marveč svojo osvoboditev sprejeti tudi odzunaj. Proti novačenju so pa na Irskem tudi najzmernejši živili. »Nobene udeležbe v angleški vojni, ki ni naša!« je njihovo geslo. Mogoče bi bila stvar drugačna, ako bi se bila izvedla homerule; vsaj del Ircev bi se bil s tem zadovoljil in pomiril, večina pa pač tudi potem ne. Anglija ob danih razmerah niti poizkušala ni uveljaviti brambno dolžnost tudi na Irskem. Uvoz orožja na Irsko je moral biti minolega decembra naravnost ogrožen, tako vsaj izhaja iz priznanja državnega tajnika Birella v spodnji zbornici. Isti Birell je tudi priznal, da je na Irskem močna stranka, ki je očitno nasprotna ententi in želi zmage Nemčije. Krog nje se zbirajo »volonterji« in akademična mladina, kakor tudi liberalni secesionisti; svoja sredstva ima po celi deželi. Po vsem tem irsko gibanje v sedanjih vojni ni baš postranskega pomena.

Obstreljevanje Dublina.

Kodanj, 1. maja. »Daily Mail« poroča: Obstreljevanje Dublina je povzročilo na cestah veliko škode. Zgradili so barikade. Revolucionarji so zasedli veliko poslopjij.

120.000 oboroženih vstašev v boju z vojakmi.

Rotterdam. Posebni poročevalec lista »Daily Mail« poroča, da so ukradli Sinn-Feinerji iz kamnolomov velike množine dinamita. V Dublinu se vojskuje 120.000 dobro oboroženih vstašev z vladnimi četami. Razpolagajo tudi s strojnimi. Število ranjencev in mrtvih je že znatno. Več mirovnih sodnikov je mrtvih.

Irski podkralj v rokah vstašev.

Berlin. »Tageblatt« poroča iz Lugana: Brzjavke milanskih listov trde, da je irski podkralj od 24. aprila dalje v rokah vstašev.

Boji z vladnimi četami na Irskem.

Kodanj, 1. maja. Boji z irskimi vstaši so se razširili že v več grofij. Z vladnimi četami se bijejo sistematični boji. Tudi zavratno napadajo vojske.

Irci proti novačenju.

Kolin. »Kölnische Volkszeitung« poroča z irske strani. Dosedanja prikrivalna politika nič več ne pomaga. Na južnem in na zahodnem Irskem se vodi krepak, do bro organiziran boj proti rekrutiranju.

Sv. oče in irska vstaja.

Dunaj, 30. aprila. »Reichspost« prinaša izjavo visokega cerkvenega dostojanstvenika rimske kurije o stališču Vatikana k perečim vprašanjem Irske in Amerike: Če »Corriere della Sera« poroča, da bo sv. oče vplival na irske škofe, da ljudstvo zadrži pred protiangelsko politiko, tedaj je zopet treba opozoriti na vodilno načelo Benediktove politike, da papež irskim škofom glede njihovega postopanja v posvetnih političnih zadevah nikdar ne bo dajal predpisov ali navodil. Papež bo le tedaj nastopil, če se bo šlo za cerkvena vprašanja ali pa za taka politična vprašanja, ki segajo tudi v cerkvene zadeve. Kdor papežu pripisuje kako drugo stališče v irskem vprašanju, kaže, da ni zmožen doumeti katoliških načel politike Benedikta XV., katere je mogoče pravično oceniti ne iz nacionalističnega, ampak samo iz svetovno katoliškega stališča.

Papeževe namene prav gotovo kažejo vesti o velikonočni papeževi poslanici Zedinjenim državam. Papež vedno ponavlja to misel in željo, da naj se svetovnemu sporu, ki dela evropske narode nesrečne, ne prideva novega goriva in da naj države, katerim je vojna dosedaj še prizanesla, z vso silo ohranijo nevtralnost.

Vatikan in »Sinn Fein«.

Basel, 30. aprila. »Basler Nachrichten« poročajo iz Rima: Merodajni cerkveni krogi pravijo, da je napačna vest, da je Asquith pri zadnjem rimskem obisku s papežem govoril o irskem vprašanju in stremljenjih »Sinn Feine«. Ta organizacija sploh ne stoji pod vplivom irskih škofov, ker se odkrito upira tudi cerkveni oblasti.

Iz predzgodovine irske vstaje.

Genf. Londonski dopisnik lista »Petit Parisien« izjavi: Policija je zaplenila dne 16. marca v Courk v prostorih Sinn-Feiner zalogo streliva in orožja. Dne 17. marca so bile ob novačenju demonstracije, 18. marca so širili revolucionarne letake, 22. marca so bile v Dublinu demonstracije, 24. marca so izvedli v prostorih Sinn-Feiner hišno preiskavo, 31. marca so priredili velike ljudske shode, sledili so jim po cestah živahni nemiri. Vojaki in posebno veliko častnikov se je pridružilo zarotnikom. Policija je nastopila z revolverji. Dne 4. apr. je zboroval ameriško-irski kongres. Neki član je zahteval milijon dolarjev, da organizira revolucijo. Dne 10. aprila so zaplenili avtomobil z orožjem in s strelivom. Dublinsko mestno zastopstvo je odklonilo 14. aprila davčno predlogo.

Prispevajte z denarnimi darovi za Rdeči Križ in za mladinsko oskrbo!

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 1. maja. Uradno se razglša: Položaj neizpremenjen. Na Adamellskem pozorišču so zavrnila naše čete sovražne napade osobito ob prelazu Fargorida. Alpinci so imeli izdatne izgube. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Laško uradno poročilo.

Rim, 29. aprila. Na tridentinskem bojišču se je omejilo bojevanje na streljanje s topovi. V Val Sugana smo odbili male sovražne napade na bojno črto od Monte Collo do doline. Naši težki topovi so streljali na kolodvora Innichen in Žabnico. V bovški kotlini je napadla sovražna pehota po ljutem obstreljevanju s topovi naše postojanke pri Ravnem lazu; a jo je ustavil naš zapiralni ogenj. Navaden topniški dvoboj na ostalih delih bojne črte.

Rim, 30. aprila. Od Judikarij do Val Sugana delovanje topov in poizvedovanje letalcev. Sovražne letalce, ki so leteli proti Veroni, je prepočil ogenj naših obrambnih baterij in naše letalo brodovje, ki se je dvignilo iz bojne črte. V zgornji dolini Cordevole je sovražnik ponoči na 29. aprila zopet napadel naše postojanke na pobočju Col di Lana, odbili smo ga po ljutem ročnem metežu s težkimi izgubami zanj. Ob srednji Soči in na kraški visoki planoti topniški dvoboj. Sovražni letalci so metali bombe na male kraje ravnine ob spodnji Soči. Nekaj ljudi je ubitih in ranjenih.

Najmočnejši dosedanji zračni napad na Trst.

Poročevalec »Köln. Ztg.«, ki je bil priča zadnjega italijanskega zračnega napada na Trst, javlja: Brodovje, ki je sestajalo iz šestih velikih bojnih letal, se je prikazalo nad območjem med 4. in 5. uro popoldne. Dotlej deževno vreme se je ravno nekoliko zjasnilo. Šesteri Caproniji so prileteli v velikih presledkih po dva in dva preko Miljskega zaliva sem. Precej hitro so bili nad mestom, ki je bilo mnenja, da gre zopet le za demonstracijski polet; držali so se sprva precej nizko. Od vseh strani oglašajoče se baterije so jih pa kmalu prisilile, da so se dvignili do 3000 m visoko, vsled česar je bila zanesljivost njihovega merjenja bistveno zmanjšana. Bili so že kakih 20 minut nad Trstom, predno so vrgli prve bombe.

Brodovje, ki je ves čas ostalo v razdelitvi po dva in dva skupaj, je metalo bombe v serijah, enkrat šest zaporedoma. Težke eksplozije so se slišale v celem mestu.

Sovražno letalsko podjetje je imelo po polurnem mučenju hiter konec, ko se je dvignilo v zrak avstro-ogrsko pomorsko letalo in iskalo boja. Skoraj istočasno so se jeli sedaj umikati troji letalski pari z vedno večjo hitrostjo, zasledovani po našem vodnem letalu.

Vojska z minami na Col di Lana.

O bojih za Col di Lana sodi vojaški sotrudnik lista »Basler Nachrichten«: Boji za Col di Lana trajajo že pol leta. Kakor se je sedaj izkazalo, so Italijani skozi štiri mesece podminirali vrh. Okoli sto stotov dinamita so porabili. Malo pred polnočjo od 17. na 18. aprila se je izvršila razstrelba, ki je prinesla Italijanom posest obeh vrhov Col di Lana (2462 m) in nekaj plena. Okoli 700 m severozahodno od tam dvigajoča se gora Sief je pa ostala v avstrijskih rokah. Od tam skušajo priti zopet na Col di Lana. Dne 23. aprila so poročali, da so vzeli neko opirališče, katero so kljub vsem laškimi napadom obdržali. Dne 26. aprila poročajo Italijani, da so odbili nadaljne napade Avstrijcev. Samoobsebi umevno divja sedaj na celem tem odseku ljut ogenj obeh artiljerij, da prepreči nadaljno napredovanje Avstrijcev in Lahov.

Razstrelba Col di Lana je pač prvo podjetje vojske z minami na visokem gorovju in zato tehnično zelo zanimivo. Dosedaj so mislili, da je podzemski napad v velikem obsegu proti gorskim postojankam nemogoč. Italijanski minirji so se brez dvoma izkazali. Drugo vprašanje je seveda, kakšen je bil praktičen uspeh tega večmesečnega dela. Kajti posest ene višine več samonasebi še ni noben dogodek, ki bi bil vreden takega podjetja. Moralo bi slediti nadaljno prodiranje, s katerim bi zopet vsaj del dolomitske ceste prišlo v roke napadalcev. To se pa ni zgodilo in zato je efekt zelo majhen.

Boji na Strada d'Allemagna.

Dve razvojni dobi označujeta doslej italijanska podjetja na kopnem: Začetkom vojne so skoraj brez boja zasedli nekaj kosov obmejnega ozemlja, katero so bile c. in kr. čete zapustile, nato pa se je začelo njihovo trdopolno napadanje postojank, ki jih drže naše čete. Poletnim dnevom, v katerih so smeli Italijani, ki jih je drugače Avstrija vsikdar bila na njihovih lastnih tleh, prekoračiti črnozolto mejo, je sledilo deset mesecev najtežje pozicijske vojne. Štiri bitke in mnogo bojev so morale izvozovati italijanske armade, obmejnega nasipa pa niso mogle prodrati.

Iztrenitve v sovražnem taboru ni mogla izostati, temmanj, ker na noben način ni hotelo biti niti tistih sijajnih uspehov na morju, ki so jih v miru s toliko gotovostjo pričakovali, nasprotno pa so bile italijanske koristi na Balkanu občutno udarjene. Sicer je objavilo italijansko vojno vodstvo koncem l. 1915. dolgovozno strateško bilanco svojih »uspehov«, toda nič ne dokazuje očitneje r a z o č a r a n j a istega vodstva, nego poslej nastopivša načelna izprememba v uporabi italijanskih bojnih moči. Spočetka so se posvečali Italijani sistematičnemu naskakovanju naše s o š k e f r o n t e, podjetja proti ostalim delom fronte so pa stopala v ozadje.

Poslej je postalo drugače: Ko se je meseca marca na italijanski strani navidezno začelo bojno gibanje, poizkušal sovražnik obkolitev Tirolske kot glavno podjetje in demonstrativno trajno zaposlevanje ostalih front kot postranska podjetja. Vsled nenavadno neugodnih vremenskih razmer kakor tudi vsled naših učinkovitih protiodredb se ta namera ni mogla popolnoma razviti.

Čez nekaj tednov splošne živahne delavnosti, ki je pa služila samo svrham nove razvrstitve, se je začelo razvijati novo sovražnikovo podjetje: Potiskanje proti sklepu tirolske in koroške fronte. To podjetje se nazadnje lahko označi tudi kot boj za železniško zvezo južne Tirolske s trupom monarhije. Italijani hočejo obvladati Puatersko dolino in s tem brambi južne Tirolske omejiti uporabo Brennerjevih poti in tudi preprečiti premikanja bojnih moči tik za našo južozapadno fronto. Z odkazanjem novega, četudi težavnega, pa vendar krajevno blizu ležečega cilja naj bi se istočasno vdihnili onemoglim soškim četam sveži duh.

V tem smislu je treba razumeti boje, ki jih vodi sovražnik z veliko trdovratnostjo v izvirnem ozemlju desnih dotokov Piave. Na Col di Lana in proti Settsassu, iz Cordevola in Boitske doline blizu Col di Lana, se stekajo ceste iz Ampezzanske, Opatijske in Fassaske doline ter vabijo Italijane, ki se trudoma vzpenjajo iz Cordevola, da si ustvarijo širšo bazo. Delo naše tamošnje meje brambe bomo pravilno cenili, ako imamo pred očmi, da je

pustertalska železnica v Toblaškem polju le 11 km zračne črte oddaljena od italijanske meje, pri Sillianu v Dravski Dolini pa celo samo osem, četudi je tam zavarovana po steni Karnijskih alp.

Iste koristi, ki nagibajo sovražnika, da prodre v Dolomiti, nalagajo nam, da tega ne dopustimo. Tako nastaja čudna slika ljutega boja za del fronte, ki se je zdel po svoji preteklosti kakor po svojem položaju primeren le za podrejena podjetja.

Da so se morali proti Toblaškemu polju naperjeni sunki zavarovati na obeh krilih, je razumljivo. Na zapadu se je zgodilo to z zastavo moči v Suganski dolini, dočim so morale na vzhodu znatne sovražne sile, ki jih vežejo naše armade ob Soči, smiselno nadaljevati svoje običajno artiljeristično delovanje ter krajevne pehotne napade.

Labi proti podanikom sovražnih držav.

Lugano. (Kor. ur.) Glede na zahteve gotovih listov in z ozirom na napoved zunanjega ministra Sonnina je odredil kraljev namestnik: Proti sovražnim podanikom se v povračilo in če to smatra kraljeva vlada za primerno, in proti osebam in korporacijam s sedežem v sovražnih državah lahko odredi:

1. Zaplenitev premičnega in nepremičnega blaga vseh vrst in imenovanje upraviteljev za poslovanje ali za nadzorstvo, ki so dolžni, da pridobljeni denar založe v gotovi blagajni.

2. Plačilno prepoved in prepoved posrednega ali neposrednega izpolnjevanja obveznosti vsake vrste, s pridržkom, da se pošljejo dolžni zneski ali stvari v določene blagajne.

3. Nadzorovanje industrijskih ali trgovskih agencij in podjetij vseh vrst in imenovanje pooblaščenecv, ki so dolžni, da izvedejo vse kar je potrebno in umestno v korist narodne obrambe in gospodarstva. Navedene odredbe se izvedejo s splošnimi ali s posebnimi odredbami pravosodnega ministra po sklepih ministrskega sveta. Proti tem odredbam ni dopustna nobena sodna ali administrativna pritožba, razven, če se ugovarja pripadlosti blaga, državni pripadlosti ali bivališču prizadetih.

Italijo stane zdaj premož 2000 milijonov več kot pred vojno.

Turin, 2. maja. (Kor. ur.) »Stampa«

izjavi: Italija je plačala pred vojno za to no premož 30 do 32 lir; za ves premož, kar ga je potrebovala na leto, 320 milijonov lir. Doma stane premož v Italiji tona 220 do 240 lir, vsled česar stane premož na leto 2000 milijonov lir več. Italija kupuje v inozemstvu tudi žito, bombaž in druge stvari, kar jo stane na leto več okroglo pol tisoč milijona lir. Poleg tega neznosnega bremena se pa more še upoštevati kurz menic, ki se trenutno ne čuti tako težko, a ki se bo čutil v celi svoji strašni ostrosti, ko prenehajo posojila ir ko se morajo pričeti plačevati obresti.

Načrt futuristov za rešitev Italije.

Italiji manjka denarja. Njeni zavezniški so ji zadržili preveč denarno mošnjo. »Nič ni enostavnejše, da dobimo milijarde«, sodi Marinetti, priznani voditelj italijanskih futuristov, »prodajmo vso staro šaro, ki se nahaja zaprta v naših muzejih, galerijah slik in po cerkvah.« Futuristom se izpočetka sem ne more odreči srčnost, da izvajajo končne posledice in zdaj manjka kot kdajkoli prej. Futurist je namreč načlen sovražnik preteklosti v vsaki obliki, ker mu preteklost zapira pot v bodočnost. Mesta, kot Benetke, zasmehuje, razžalijo ga oficiji ali palača Pitti. »Proč z zastarelim časom, v Ameriko s starimi sfingami in z mrtvim kamnom, čim hitreje, tim boljše, dobimo vsaj denar in pristo pot svoj umetnosti. A resno na tej absolutni zahtevi futuristi zahtevajo vedno in vedno absolutno — je, ker se laško časopisje peča resno s takimi predlogi! Lahko se zato marsikaj sklepa. Pred vsem, da se nahaja Italija v denarni stiski, dalje kako je napredoval futurizem v svoji domovini in končno na vojno psihozo v sedanji Italiji, ki je taka, da dobi pristaje najblaznejši predlog. Ne pomisli se, da bi bila taka kupčija za Italijo slaba, ker bi usmrtila tujsko industrijo. Marinetti upa, da dobi od prodaje nekaj milijard, toda tujci prinese v deželo vsako leto več sto milijonov, ki če se računajo kot obresti, predstavljajo glavnico okroglo desetstisoč.

Marconi v novo ustanovljenem italijanskem uradu.

Genf, 1. maja. »Journal« poroča: Marconi prevzame vodilno mesto v nekem vladnem uradu, ki ga nameravajo ustanoviti.

Proti uporabi italijanskih čet na Francoskem.

Curih. Veliko pozornost vzbuja članek polkovnika Barone v »Messaggero«, ki izjavlja, da ve iz zanesljivega vira, da se posvetuje o morebitnem pošiljanju laških čet na francosko bojišče. Najodločnejše se mora to odsvetovati. Vojni namen Italije ni — kar naj se jasno pove — zopetna osvojitve Belgije in ozemelj, ki so jih

zasedli Nemci. Po tolikih krvavih žrtvah sme stati Italija le na tisti zemlji, ki jo predpisuje narava.

Pristopajte kot člani k Rdečemu Križu!

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 1. maja. Wolffov urad naznaja iz glavnega taborišča:

Na splošno je položaj neizpremenjen. Na višini »Mrtev mož« so se tudi včeraj pošteno tepli. Naši letalci so obmetavali sovražna zavetišča zahodno od Verduna in skladišča južno od trdnjave na gosto z bombami. V zračnem boju smo spravili na tla neki francoski dvokrilnik vzhodno od Noyona. Moštvo v letalu je mrtvo.

Vrhovno vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 29. aprila. Ob 11. uri ponoči: Delovanje artiljerije, ki je bila v Belgiji južno od Dixschote, v Argonih v odseku severno od La Harazée posebno živahna. Pri Verdunu je sovražnik obstreljeval naše postojanke v gozdu Avocourt in na višini 304. Naša artiljerija je povsod obstreljevala sovražne baterije. Nek naš daleč noseči top je obstreljeval vlak na kolidoru Heudiscourt severovzhodno od St. Mihiela. Več vozov je bilo razbitih. V noči na 29. aprila je neko naše letalno brodogradnišvo metalo bombe v tovarno Hayingen v anektirani Lotrinški in na poljske lovce vzhodno od Azanes. Podjetje, ki se je izvršilo kljub silnemu vetru, je 100. obstreljevanje po tem brodogradnišvu.

»Neuspeh« pred Verdunom.

»Frankfurter Ztg.« poroča od švicarske meje: Današnje Havasovo poročilo o Verdunu zaključuje s tem skrivnostnim stavkom: Kratko rečeno, prav lahko se domneva, da je bitka, ki je vsled pomanjkanja drugega imena dobila ime »bitka pri Verdunu«, vojaško končana. Sedaj se sovražnikov neuspeh lahko smatra kot končno veljaven. Sovražnik ima sedaj samo še to skrb, da v očeh svojega naroda in celega sveta zakrije pomen tega neuspeha, pa naj zato žrtvuje še cele hektombe žrtev.

Ljuti boji na zahodni bojni črti.

Genf. »Agence Havas« beleži, da obstreljuje Nemci najljutejše drugo francosko bojno črto na obeh bregovih Moze. Ljuti napad Nemcev na angleško bojno črto morebiti kaže, da nameravajo Nemci eventuelno izpremeniti smer svoje ofenzive. Prezgodaj je pa še, da bi se kaj gotovo trdilo o tem. »Temps« opozarja na živahen napad Nemcev v Lotringiji.

Iz Egipta pošiljajo vojake v Verdun.

Curih. Švicarska brzojavna agentura poroča iz Aten: Iz Egipta došli potniki pripovedujejo, da sporazum kolikor mogoče hitro dela na to, da prepeljejo veliko četo iz Egipta v Marseille. Nad 150 angleških in francoskih transportnih parnikov je zbranih v angleških pristaniščih. Dozdaj so prepeljali v Marseille že nad 100.000 mož, ki odrinejo v Verdun.

Japonci na zahodni bojni črti.

Stockholm. Japonski poslanec Yamara je vprašal v zbornici vlado, če je res, da se je zavezal baron Okuma v Parizu, naj odpošlje Japonska v znak zveznega razmerja čete v Francijo, in če je v zvezi s tem premestitev tokijskega gardnega polka iz Tokija v Nagazaki. Zastopnik vlade ni odgovoril naravnost.

Portugalske čete Franciji na pomoč.

Madrid. »Imperial« poroča s Portugalskega: Portugalska vlada namerava poslati dve elitni brigadi v Francijo, ki ju sestavljajo iz prostovoljcev cele armade.

Rusi v Marseille.

Bukarešt. »Minerva« poroča iz zanesljivega vira, da so izkrcali do zdaj v Marseille 15.000 ruskih vojakov. Isti list poroča, da so na poti v Francijo še veliko večji ruski transporti.

Pétain veliki častnik častne legije.

Genf. Agence Havas javlja: General Pétain in divizijski generali Bofourmer, Clant de la Touche, Collas, Le Blois, Blans in Henry so predlagali za velike častnike častne legije. Pétainovo odlikovanje se nanaša na sledeč predlog: Višji častnik največje hrabrosti se je od začetka vojske kot brigadni, divizijski, zborni in kot armadni poveljnik odlikoval z vojaškimi vrtilinami. S svojo mirnostjo, spretnostjo in s svojo odločnostjo je neugoden položaj izboljšal in navdal vsakemu zaupanje.

Radovedni francoski poslanec.

Curih. Švedski listi poročajo iz Pariza: »Echo de Paris« poroča: Neki poslanec je v francoski zbornici vprašal vlado: 1. Koliko mrtvih beležimo v vojski do 31. marca 1916? 2. Kako sodi ministrski predsednik, kdaj e konča vojska in kako? Po-

slancu, ki je zahteval odgovor, se je vzela beseda ob velikem razburjenju zbornice.

Veliki požari v Havru.

Bern, 27. aprila. (Kor. u.) Po posebnem poročilu »Petit Parisien« sta 25. t. m. v Havru izbruhnila dva velika požara, ki sta med prebivalstvom povzročila živahno razburjenje. Neka žičarna je popolnoma uničena; škoda je zelo znatna. Drugi požar, v skladišču za ladijskotehnične aparate, je v sodovih petroleja in olja, ki so bili v bližini, imeli veliko netiva in je tudi napravil znatno škodo. Ker je vzrok ognja neznan, vlada vznemirjenje.

Angleško delavstvo in službena dolžnost.

Haag. Angleški delavski krogi ne sodbijo enotno o službeni dolžnosti. Odbor strokovnih društev je sklenil, da stori vse za pospešitev prostovoljnega novačenja med delavstvom, da se izogne službeni sili.

Papež in kardinal Mercier.

Budimpešta, 1. maja. Posebni poročevalec »Az Está« poroča od francoske meje, da je imel priliko govoriti z osebo, ki stoji blizu Vatikanu in mu je znala povedati zanimive stvari o kardinalu Mercieru in papežu. S pomočjo Francozom prijazne italijanske duhovščine je kardinal svetega očeta prosil, da naj stopi na stran entente, pa sv. oče ni hotel o tem nič slišati in je kardinalu prepovedal govoriti z italijanskimi časnikarji ali se kazati v javnosti. Končno Mercieru tudi ni dovolil, da se peča s politiko. (Vest je pač »ogrška«.) Kaj je res in kako je res, kdo ve? Op. ur.)

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 1. maja. Uradno se razglša: Nič novega. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 1. maja. Wolffov urad naznaja iz glavnega taborišča: Nič posebnega. Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 28. aprila. Uradno: Pri vasi Ginovka, zahodno od Dvinska, smo zopet nekoliko napredovali. Severno od jezera Drisvjati je naša artiljerija sestrelila sovražno letalo, ki je padlo za sovražnimi jarki. Nemška letala so vrgla okoli 30 bomb v vas Ostrovski, severozahodno od Slobdzy, pri čemur je bil ubit 1 avstrijski ujetnik. Ob Stripi, severozahodno od Tarnopola, so se naše čete neopaženo približale Avstrijcem, ki so delali na višini vzhodno od Bogatkovcev, in jih napadle z bajoneti. Naši vojaki so vdrli v sovražne strelske järke, pobile del sovražnikov z bajoneti in ujele 1 častnika in 62 mož. Nato so se proti 5. uri zjutraj umaknili, potem ko so porušili dela sovražnikov. Sovražnik je pričel z ofenzivo v tem kraju, pa je bil z našim ognjem in našimi protinapadi odbit in pognan v beg, pustivši v naših rokah 6 neranjenih in 20 ranjenih Avstrijcev kot ujetnike v naših rokah. Pri tej akciji smo v celem ujele 1 častnika in 96 avstrijskih vojakov in zaplenili 11 pušk, zaboja z ročnimi granatami in mnogo materijala.

Petrograd, 29. aprila. Sovražno topništvo je obstreljevalo Slok in Bersamünde. Pri vasi Ginovka zahodno od Dvinska so napadli Nemci po topniški pripravi, a so se morali v našem ognju umakniti v svoje izhodne järke. Dne 28. aprila približno ob 2. ponoči je preletel nek nemški zrakov plov Rječico, metal je razstreljevalne in zažigalne bombe. Nemško topništvo je izvedlo presenetljiv napad s streljanjem, nakar je napadla pehota v strnjenih množicah. Nemcem se je posrečilo, da so zopet vzeli pred kratkim izgubljene järke. Posebno ljuto so se bojevali v postojankah pri vaseh Zanarocze in Stachowce. Tudi pri Smorgonu je razvilo nemško topništvo ljuto obstreljevanje.

RUSI IN MIR.

Kakor se poroča iz Petrograda, pričenjajo v Rusiji — čeprav najprej splošno pričakujejo uspešne ruske ofenzive — vendarle govoriti o miru in njihovih pogojih. Pri tem moramo med Rusi razločevati tri skupine:

1. Liberalno mnenje, h kateremu se prištevata večina takozvanih omikancev, nadalje zveze mest in zemstev kakor tudi progresivni blok dume. Vsi ti povdarjajo, da ni misliti na mir, dokler ne dobi Rusija Dardanel in ni za vedno zlomljen nemški militarizem.

2. Skupina, ki obsega delavsko stranko, dalje večino socialistov v dumi kakor tudi izobraženi del kmetov, sodi, da se mora vojska končati, kakor hitro bodo pregnani Nemci iz Rusije.

3. K tretji skupini spadajo končno ultra-konservativci ali, kakor jih navadno imenujejo »Črni 100«. Ta skupina je Nemcem prijazna in sodi, čimprej se konča vojska, tem bolje je to za princip mo-

narhije, ki se pa more v Rusiji obdržati le, če Prusija še nadalje obstoji.

Težko je reči, katera izmed prvih dveh skupin ima več pristašev, preko tretje bi se morda lahko šlo na dnevni red, če se ji ne bi zapirali različni dostojanstveniki višjih krogov; spomniti se je treba le na prejšnjega pravosodnega ministra Ščeglovitova, prejšnjega notranjega ministra Mahlakova in prejšnjega pomočnika naučnega ministra Taube.

PAŠIČ V PETROGRADU.

Kodanj, 1. maja. (Kor. ur.) Srbski ministrski predsednik je došel v Petrograd.

POLJAKI.

Krakov, 30. aprila. Na številno obiskanem zborovanju poljskih članov gosposke zbornice, državnih in deželnih poslancev in članov vrhovnega narodnega odbora je dr. pl. Bilinski poudarjal, kako velikega pomena je skupno delovanje vseh strank. Nato se je izvolilo 56 članov vrhovnega narodnega odbora; predsednik je vitez Bilinski, podpredsednik vitez Jaworski. Vsi govorniki Jaworski, Stanisław grof Tarnowski, Daszynski, German in Witos so poudarjali zgodovinski pomen tega zborovanja. Grof Tarnowski je rekel: »Poljaki so imeli vedno geslo: Z zahodom proti vzhodu!«

Cesarju so poslali udanostno brzojavko: »V trdnem, neomahljivem zaupanju na posvečeno osebo Vašega Veličanstva, najbolj plemenitega varuha poljskega naroda, zremo brez strahu v bodočnost, ki nam naj kot sad monarhije vsiljene vojne izpolni utemeljene želje pod vzvišenim žezlom Vašega Veličanstva. Naj Bog vsemogočni Vašemu Veličanstvu nakloni, da iz te vojne zmagovito izidete kot pomnoževalec države, na katere skrajni meji bo državno združeni poljski narod požrtvovalno in z veseljem zopet prevzel tradicionalno poslanstvo, da stoji tam kot branik.«

JEDRO POLJSKEGA VPRAŠANJA.

»Münchener Neueste Nachrichten« so prinesle prevod spisa znamenitega poljskega pisatelja Stanisława Przybyszewskega, ki nastopa za sporazum Poljakov in Nemcev. Dejstvo, da je ta list priobčil ta opis, kaže, da se Nemci v Nemčiji ne branijo, če jim zastopniki drugih narodov pokažejo svoje razmere v drugačni luči in popravijo marsikatero napačno sliko. Przybyszewski piše jasno in bridko resnico, ki edina more osvoboditi duševno temo in srčno zablodo. O jedru poljskega vprašanja pravi:

Ves poljski narod je navzlic zemljepisni razkosanosti trdnosklenjena in neporušljiva enota. Po 150 letih, polnih izjemnih zakonov, najhujšega preganjanja, najbolj rafiniranega zatiranja jezika, šeg in navad je poljski narod ostal isti, da celo krepkejši, bolj jasen, bolj zaveden, bolj edinstven, kakor pred 150 leti, in bo po novih 150 letih še bolj krepak in enoten. Poljska, ki gotovo stoji na isti kulturni stopnji, kakor le kak evropski narod, ki je imela preteklost, ki je slavno in globoko zarezala v usodo drugih zapadnoevropskih narodov, ni toliko propadla vsled svojih napak, ampak ker se je v stoletnih bojih proti Aziji zdrobila, ker se vsled svoje usodne zemljepisne lege ni mogla braniti na štiri fronte. Poljska, ki se je poldrugeto stoletje z neizrekljivimi žrtvami in nadelovsko vztrajnostjo borila ne za gospodstvo, ampak za pravico do življenja, ne more in ne sme nikdar priznati zemljepisne razkosanosti, če se sama prostovoljno noče ponižati na stopnjo manjvrednega naroda. Ta »ceterum censeo« bo Evropa, bosta osrednji sili, katerima daje Poljska sedaj svojo zadnjo ljudsko silo, svojo zadnjo kri in blago na razpolago, in svoje nezastarane menice zaupno v roke, po novih 150 letih slišala še bolj razločno, če se poljske želje po svobodi sedaj ne bi izpolnile.

Poljska hoče in mora dobiti svoj lastni državni organizem, pa naj bodo omejitve take ali drugače, žrtve in odpovedi take ali take. To je tisto, kar nobena sila na zemlji, nobeno nasilstvo, nobena med zemljo in solncem še tako velika nasilna moč ne more zlomiti, to je tisti poljski: »Ceterum censeo, Poloniam esse deliberandam« (sicer pa mislim, da se mora Poljsko osvoboditi).

Spor med Nemčijo in Ameriko.

Ameriški poslanik zopet v Berlinu.

Berlin, 1. maja. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča: Poslanik Združenih držav ameriških, ki je bil v velikem glavnem stanu pri cesarju v avdijenci, odpotuje danes v Berlin.

Bern, 1. maja. »Agence Havas« razširja po francoskih listih noto polno hujškanja, katero je narekovala jeza in razočaranje. Nota pravi, da je obisk ameriškega poslanika v velikem glavnem stanu delo »nemške zahrbtnosti« in si drzne ameriško javno mnenje svariti, da naj se ne da varati od nemških zagotovil.

Na morju.

Angleška križarka »Penelope« težko poškodovana.

Rotterdam, 1. maja. Moštvo potopljene parnika »Bergensstrom«, ki je prišlo danes v neko nizozemsko pristanišče, pripoveduje, da je videlo v pristanišču Harwich angleško križarko »Penelope«, ko so jo vlekli tja. Križarko so privlekli iz pomorske bitke pri Lowestoftu in je skoraj popolnoma uničena.

× × ×

»Penelope« je zavarovana 3560 tonska angleška križarka. Ladja je čisto nova in je prevozila 29 milj na uro, oborožena je z 8 topovi, s štirimi dvojnimi cevmi za izpuščanje torpedov; turbina se goni s 36 tisoč konjskimi silami. Posada je štela 400 mož.

»Mod«.

London. (K. u.) »Lloyd« poroča: Potopil se je norveški parnik »Mod« (664 ton).

Četrto avstrijsko vojno posojilo.

MISLIMO NA BODOČNOST!

Vojaška zmaga je naša in nam je nobena moč na svetu ne more več iztrgati, Gre le zato, da vzdržimo še nekaj časa in prepričamo naše sovražnike, da so se popolnoma zmotili v vseh svojih računih in da te svoje zmote ne morejo na noben način več popraviti. In vzdržali bomo brez posebne težave. Naša polja so dobro obdelana, letina kaže nad vse lepo, denarja je med ljudstvom kakor še nikdar prej. In kar je glavno: V najbližji dalji se nam smehljajo naproti velika, sijajna bodočnost. Na podlagi hladnih računov lahko ugotovimo: Čaka nas zlata doba! Po vsaki vojni se gospodarsko življenje nenavadno bujno razvije in po tej vojni se bo toliko bolj, čim večja je bila, čim več je uničila in preobrnila. Napolniti bo treba izpraznjena skladišča in trgovine, graditi hiše, ceste, mostove, železnice. Armada sama bo potrebovala ogromne množine potrebščin, da se nanovo opremi in napolni svoja skladišča. Kako neizmerno polje dela se nam odpira! Da, po vojni ne bo brezposelnih, po vojni bo obilno dela in zaslužka za vse roke in z mirno vestjo moremo že zdaj delati načrte za bodočnost. Eno je pa gotovo: po vojni dobimo nove in povišane davke. To je naravno. Ker se bodo pa obenem splošno izboljšale gospodarske razmere, bomo te davke brez težave zmagovali. Kdor si pa hoče te davke posebno olajšati ali sploh zvaliti z rame, — ta naj podpiše čim največ četrtega vojnega posojila, ki se bo naravnost sijajno obrestovalo. Velikih vojnih dobičkov so deležni le manjši številni ljudje, ki imajo tovarne in druga podjetja ali se pečajo s kupčijo. Skromnejše, pa vendar še prav znatno, se pa lahko okoristi z vojno vsakdor, ki podpiše četrto državno vojno posojilo. Tako varno in obenem tako dobičkonosno se ne more nikjer naložiti denarja, nego v državnih vojnih posojilih. Industrija in trgovina resda obečata morda večji dobiček, toda zato so pa taka podjetja tudi vedno tvegana reč; lahko veliko zaslužiš, pa tudi vse izgubiš, dočim v državnem posojilu čisto gotovo tudi veliko zaslužiš, obenem pa tudi lahko sladko spiš radi varnosti naloženega denarja. Vse to je tako očitno, da bi se bilo le čuditi, ako bi bilo drugače, nego je vse hiti k podpisovanju IV. državnega vojnega posojila. Tu vidimo najtežje bogataše in najmočnejše zavode, pa tudi skromnejše in najskromnejše štedljivce, ki naložijo svoj denar v četrtem vojnem posojilu ali z drugimi besedami: na najvišje obresti, ki jih je sploh mogoče doseči in proti popolni, absolutni varnosti. Na Nemškem je zadnje vojno posojilo podpisalo pet milijonov malih štedljivcev. Tudi avstrijsko prebivalstvo, upamo, ne bo zaostalo v pravem razumevanju ugodne prilike, da si za daljšo bodočnost zagotovi bogat vir zagotovljenih dohodkov iz svojega premoženja ali prihrankov.

× × ×

Pri podružnici c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani so med drugimi podpisali na IV. avstrijsko vojno posojilo: Paul Seemann, tovarnar, Ljubljana, 50.000 K (na vsa štiri vojna posojila 150.000 K); Adolf Lorant, Ljubljana, 30.000 K; knez Herman Schönburg-Waldenburg, Šneperk, 10.000 K; Gustav Eger, tovarnar, Ljubljana, 20.000 K; Josip Zidar, Ljubljana, 5000 K; Franc Tomc, Ljubljana, 5000 K; Štefan Košar, Selo 54, 5000 K; dr. Moritz Frucht, dež. bram. ing., Moste pri Ljubljani; 3000 K; ing. Ivan Breda, Ljubljana; 3000 K; Julija Righetti roj. baronica Codelli, Ljubljana, 1000 K.

— Četrtega vojnega posojila je podpisala budimpeštanska tvrška Julius Wolfner & Comp 4 milijone kron. Tvrška je podpisala na vsa 4 vojna posojila 10 mili-

Podpisujte IV. vojno posojilo.

jonov kron. »Wiener Bankverein«, ki je podpisal na lasten račun 50 milijonov kron IV. avstrijskega vojnega posojila, je podpisal na lasten račun na ogrsko vojno posojilo 10 milijonov kron.

Teden Rdečega Križa od 30. aprila do 7. maja!

Pozdravi naših vojakov.

(Zakasnelo došlo.)

Veselo Velikonoč želi z italijanskega bojišča vsem čitateljem in čitateljicam »Slovenca« Ivan Kovač, Vrba-Zirovnica na Gorenjskem. — Iz Bovške kotline pošilja prisrčne velikonočne pozdrave vsem čitateljem »Slovenca«, znanec in prijatelj, staršem, bratom in sestram in vsem beguncem iz Bovca in okolice, ki se nas bodo gotovo še spominjali, kakor se spominjamo mi njihovega žalostnega odhoda od doma, oddelek strojnih pušk: četovodja Ivan Jernejčič, Unec pri Rakeku; četovodja Franc Kira, Bučka; deseterik Ivan Melik, Črna vas pri Ljubljani; poddeseterik: Jožef Mandelc, Radovljica; Karol Marolt, Poljane; Franc Beg, Rogatec, Štajersko; čast. sluga Franc Deutschmann, Kočevje. — Z gorskih grebenov ob Soči želi vesele velikonočne praznike vsem Slovincem in Slovenkam 1. vod 2. stotnije ... črnovojniškega bataljona: četovodja Jos. Colarič, deseterik T. Boštjančič, deseterik Bohuslav Pajger, poddeseterik Ant. Kocman, Janez Trtnik. — Vesele velikonočne praznike želimo s snežnih planin vsem sorodnikom in znanecm kakor tudi bralcem »Slovenca«! Zdej srca hrepene po vas, očetje, matere, žene, po vas, otroci mladi! Bodite pridni in molite radi, potem bo praznike nam ljubi Bog podelil vsem in rešil vse nadlog!

Valentin Mikuz, c. kr. rač. podčastnik; četovodja Stefan Colja; četovodja Jakob Gustinčič; deseterik: Franc Kepic, Sekolnik in Ivan Mikec; Avgust Križan, Franc Bole, Anton Sergas, Matija Trstenjak, Fr. Pelc, čast. sluga. — Gorski havbični topničarji pošiljamo z visokih snežnih gora kjer se bolje počutimo nego lani v Karpatih, krepke pozdrave in prisrčna velikonočna voščila vsem doma ostalim: Nadtop. Fr. Poljanšek, Ljubljana; Fr. Kerč, Mrzli Vrh; Fr. Murnik, Sv. Lucija; Pavel Vilman, Javornik; Ivan Modic, Pavel Schnabl, Janez Kapelja, Ferdinand Leuz, Andrej Grm, Fr. Acetto, Vič; Andrej Tavčar, Karl Capuder. — Vesele velikonočne pozdrave pošiljajo vsem Slovincem in Slovenkam, posebno pa krasni Gorenjski — slovenski fantje na besarabski fronti: Peter Novak, Jesenice (Gor.); Franc Lončar, Horjul; Fr. Krivec, Mengeš; Jakob Poljanšek; Anton Janež, Tolmin; Avgust Keršič, Šiška. — Prisrčen velikonočni pozdrav pošiljamo čitateljem »Slovenca« s tirolske fronte: Deseterik Mihael Kovačič, Bizelsko pri Brezicah; deset. Jožef Otorepec, Podčetrtek; Franc Lipar, Pišce; Matija Pšeničnik, Kaple; Jos. Poček, Brežice; Fr. Pavlija, Brežice; Ant. Rudl, Pristan; Fr. Vrtačnik, Braslovce; Alojzij Podgoršek, Gomiljsko; Albin Rovanshek, Trbovlje; Anton Ocvirk, Jos. Benz, Griže pri Celju; Jos. Penc, Rajhenburg; Fr. Zagajšek, Sv. Jurij ob juž. želez.; Šandor Liberi, Ptuj; Ivan Snigoc, Ivan Turk, Ptuj; Franc Es, Sv. Ilj; Alojzij Črček; Stefan Veziar Koprivnica na Hrvaškem; Fr. Otir, Sv. Andrej. — Prisrčne velikonočne pozdrave pošiljajo vsem znanecm, znanam in prijateljem enoletni prostovoljci: Četovodja Kumelj Ciril, Krasna Rudolf, Komar Stanko, Majce Jože, Fajdiga Edo, Orožen Janko, Wissiek Jože, Poglačar Zdravko, Žvan Lev, en podpis nečitljiv. — Staršem, sorodnikom, prijateljem in znanecm pošiljamo srčne pozdrave in želimo vesele velikonočne praznike: Poddeseterik Vončina Rajko, stražni vodja Gestelj Jurij; Simončič Janez, Mavrin Janez, Oblak Karl, Cindrič Niko, strelci. — Prisrčne velikonočne pozdrave vsem čitateljem »Slovenca« in svojim dragim v domačem kraju pošiljata Anton Vovk, Sv. Križ Vipavski; Jožef Vales, Gaberje-Vipava. — Jožef Vendramin, četovodja, že drugič ob bistrbi Soči, pošilja vsem svojim sorodnikom, prijateljem in znanecm najsrčnejše velikonočne pozdrave z željo, da bi se kaj kmalu zopet sešli, k delu in življenju v Šmartnem, v rajskih Brdih.

(Konec.)

Gospodarsivo.

Oprostitev planšarjev in sirarjev od vojaške službe. C. in kr. vojno ministrstvo je sporočilo, da veljajo l. 1915 izdana določila glede odveze planšarjev in sirarjev po poklicu od vojaške službe tudi leta 1916. Po teh določilih se smejo take vojni službi podvržene osebe, ki so se zadaj za vojni ozemljem, ki jih je lahko dalj časa pogrežati v njih sedanji vojaški službi in glede katerih je brezdvomno dokazano, da jih ni nikakor mogoče pogrežati in nadomestiti pri planšarskih in sirarskih opravilih, v času od začetka junija do srede septembra

in kjer bi bilo to potrebno tudi do konca septembra odvezati vojaške službe. Tozadevne prošnje, v katerih je navesti natančne vojaške in osebne podatke onega vojaka, za katerega se predlaga oprostitev, je vlagati pri okrajnem glavarstvu, v čigar ozemlju je dotično planšarstvo oziroma sirarstvo.

Za strojniški tečaj Gospodarske zveze se je priglasilo preveliko število udeležencev. Vsled tega je prisiljena imenovana, da priredi 2 (dva) strojniška tečaja. Prvi bo trajal kot že objavljeno od 8. do 17. t. m. Drugi pa od 21. do 31. t. m. Za drugi tečaj so se odločili poznejši prijavljenci, kateri bodo o tem pisмено še obveščeni. Tudi novi se še zanj sprejemajo.

Trtni les za krmo. Enoletni trtni les (trtne mladike), ki odpade pri reznji trti in ga imenuje vinogradnik rezje ali rezino, vsebuje precejšnjo množino redilnih snovi, tako da se v tem oziru lahko meri z marsikaterim slabšim, zlasti izpranim senom. V Dalmaciji, Italiji in na Francoskem, zlasti v krajih kjer primanjkuje krme, je trtno rezje kot krma za govejo živino splošno v rabi. V Dalmaciji ga pokladajo živini kar celega, vendar se pa bolj priporoča trtno rezje zrezati in zdrobiti in v tem stanju ga je živina, zlasti z drugo krmo (z rezanico, s senom itd.) pomešanega, prav rada. Da je vrednost trtnega rezja res velika, je videti že iz tega, da ga je letos vojna oblast od nas kupovala po razmeroma zelo visoki ceni (4 K za 100 kg) in ga je vporabila za krmo klavni goveji živini. Na stotine vagonov se ga je odpeljalo na razne kraje blizu južne fronte, kjer se je v ta namen zrezalo in zmlelo na posebnih, slamoreznicam podobnih strojih in živini pokrmilo. Nekaj teh strojev je sedaj na razpolago in se jih lahko dobi v brezplačno vporabo. Priporočam tedaj vinogradnikom, posebno tam, kjer je cenena gonilna moč (vodno kolo itd.) na razpolago, da se za tak stroj t a k o j zglašijo pri podpisanim, kjer zvedo bližje pogoje za dobavo stroja. Tudi v letih, ko je sena dovolj, primanjkuje pri nas proti spomladi navadno suhe krme in marsikateri gospodar je primoran vsled tega, da živino ceno odproda in mora pozneje drugo drago kupiti. Če bi se tedaj v vinorodnih krajih posluževali trtnega rezja za krmo, bi jim bilo ravno v najbolj težavni letni dobi, ko krme najbolj primanjkuje, gotovo zelo pomagano. Če se ne oglasi nihče za stroje, ki so za Kranjsko na razpolago (dobe se tudi taki z vitlom vred), potem pridejo ti stroji v druge dežele in je naša dežela s tem oškodovana. Zato naj bi se marljivi in napredni kmetovalci t a k o j za nje zglašili. — B. Skalicky, c. kr. vinarski nadzornik v Rudolfovem.

Korisna uporaba rjavega brošča. Strokovni listi pišejo: Nabiranje in uničevanje rjavega brošča se izplača že zgolj iz ozira na preprečeno škodo, ki bi jo brošč in njegove ličinke povzročile na poljih in nasadih. Brošč se pa lahko še drugače izkoristi. 1. kot krma za živali; sveži brošči imajo približno 15 odstotkov prebavljive beljakovine in 3 odstotke prebavljive maščobe, posušeni pa obojega približno trikrat toliko. Brošči so tedaj prav dobro močno krnilo za kokoši, prešice pa tudi ribe, toda samo pod pogojem, da se zmerno pokladajo; večje množine dajejo mesu in jajcem slab okus. Prešicem se smejo pokladati le prekuhani, ker so prenašalci nevarnega črevesnega črva. Vsekakor imajo kot krnilo vrednost 7—9 K 100 kg sveži, posušeni pa 25—30 K v rednih časih, sedaj pa seveda več. Centrala za krmila na Dunaju kupuje popolnoma posušene brošče, ki so prosti peska in druge smetnjave, po 1 K kilogram. Za sušenje broščev je treba še enkrat večje vročine nego n. pr. za kruh — sušiti jih pač ne kaže v pečeh za kruh, marveč v sušilnicah za lan. Sušiti se morajo najmanj 24 ur ter se morajo večkrat dobro premešati, tako da so res popolnoma suhi in jih je mogoče zmleti v moko. Ako so brošči premo suhi, postanejo žaltavi in plesnivi. Na enak način se lahko pripravijo in uporabijo tudi drugi brošči, mrhobrbec; paziti pa je pri tem, da se ne uničujejo koristni brošči kakor polonica in n. pr. prosnica, zlata mišnica, govnoberbec, brzec. — Kadar gre za velike množine rjavega brošča, naj se pa na vsak način porabi za pridobivanje milne maščobe in za umetni gnoj. S pomočjo žveplenege ogljika se na eni strani zatro jajca, na drugi strani se pa dobi izvleček maščobe, ki je izvrsten za proizvajanje mila. Kar ostane od broščev, osebuje še 9—10 odstotkov dušika, 0.7 odst. fosforne kisline in 1 odst. kalija ter predstavlja kot gnojilo vrednost 20 K za 100 kg.

Upogljivi leseni podplati. Po daljših poizkusih se je posrečilo ravnatelju štajerskega obrtnopospeševalnega zavoda v Gradcu, c. kr. višjemu nadzorniku Alfredu Springer, iznajti postopanje za izdelavo upogljivih lesenih podplatov. Iznajdba se patentira. Čevlji s takimi podplati so na videz popolnoma enaki usnjenim čevljem, podplati so upogljivi, ne ropučejo in so nepremočljivi. Stanejo približno polovico manj nego usnjeni čevlji. Nosijo se priet-

nejše, ker so lažji. V kratkem se začne z izdelavo teh čevljev, ki jih bo gotovo vsakdor pozdravil.

Prijavna dolžnost za predmete iz cina in cinovih zlitin. V ta namen, da se dobi natančen pregled o zalozah cina v tuzemstvu, je uvedena potom ministrskega ukaza z dne 27. aprila 1916 dolžnost, da se prijavi predmeti, ki so iz cina (kositra) ali cinove zlitine. Prijavno dolžnost je treba vestno izpolniti. Naznaniti je treba navedene predmete, v kolikor obstoje v celoti ali v pretežnem delu iz cina ali cinove zlitine. Sledenci predmeti prihajajo v poštev: 1. pločevine, cevi, drogi, table, plošče in kosi sirove litine; 2. folije; 3. vrči, cementi in druge posode ter drugo posodje, nadalje sklede, krožniki, tase, pokrovi, žlice, svetilniki in drugo orodje, kolikor ti predmeti nimajo posebne umetniške ali zgodovinske vrednosti; 4. točilne tase; 5. kopalne banje; 6. pipe in druge armature; 7. sestavine aparatov (zlasti tudi forme za vlivanje sveč). Dolžnost naznaniti pod točko 1 in 2 imenovane predmete odpade, ako cela zaloga ne presega 5 kilogramov. Navedene predmete je navesti brez ozira na to, ali spadajo k uredbam obratne naprave, ali so na zalogi za podelovanje ali razpečevanja ali pa služijo drugim namenom, ali se tačasno rabijo ali se ne rabijo. Naznanilo mora podati vsakdo, ki ima take predmete v posesti ali za druge hrambi. Za prijavo je rabiti uradne prijavne liste, katere se dobe pri političnih oblastvih prve stopnje (magistrat ljubljanski, okrajna glavarstva), pri županstvih in pri trgovskih in obrtniških zbornicah.

Prvi večer v taboru.

Do sedaj sem moral jaz za vso mojo okolico misliti, od sedaj pa drugi za me. Kako velika sprememba, ki dobro vpliva! Pa dobiš en papirček: do tam. Tam zopet: do tam, ko ne gre več »Luka«, pa Te »Anto« nese — zastoj. In ne veš, kdaj si prišel, in ne, kam.

Na veliki petek! Ali dober bo začetek? Naši junaki so v rezervi; zato je tudi ves častniški zbor zbran pri večerji. Tožijo, da je dolčas na počitku. Tovariš je prinesel od nekd gramofon. Kako naslajanje za vse! Ves pogovor zastane. Začno grmeti topovi. Ni izključeno, da ne dobimo obiska; saj je 20 minut oddaljeno selo vse porušeno. Častnikov niti noben z očmi ne trene; zato tudi jaz — novinec po sili ostanem miren.

Priprava na Vstajenje. V taboru in pri četah v njem ni bilo do sedaj nobenega vojnega kurata, zato tudi ne potrebščin za bogoslužje. Bližnja podružnica je pod sovražnim ognjem. Okupiral sem prazno barako in jo veselo spremenil v kapelo. Vojno kapelo sem si s precejšnjo predrznostjo izposodil od svojega predstojnika. Za nedeljo so vojaki z veseljem postavili šotor na varnem kraju pod milim nebom. Na večer je bilo slovesno vstajenje pri župni cerkvi v dolini. Poveljevala ga je udeležba vojaštva z godbo in visokimi vojaškimi dostojanstveniki. Starci in starke so veselja jokali. Otroci ne bodo nikoli pozabili te parade. Naš črnovojni bataljon — večinoma možje so bili od višjega poveljnika vrlo pohvaljeni. So se pa tudi postavili, kot nekda fantje Janezi po ljubljanskem trgu.

Na Veliko noč celi dan lije kot iz skaf. Službo božjo smo obhajali v največji baraki. »Prvo delo je bilo za vas veliki petek, križev pot na Kalvarijo, drugo leto je dan Vstajanja za Avstrijo in Veliki petek za sovraže naše — — — To je vam vesela Aleluja.« In veselili so se vojniki. Ker je čez dan prišlo povelje, da maršira bataljon visoko gori v zakope, pred granate, je bila mala kapelica celo popoldne in zvečer pridno obiskana. To je naš črnovojni bataljon, sestavljen večidel iz starejših »dinarjev«, ki uživajo svetovno slavo, »svetovno« pravim, ker jih sovražnik še bolj pozna, kot mi.

Črnovojniški bataljon je bil že lani maja na zahodni fronti.

Irski ustaši se udali.

London, 2. maja. (K. u.) Reuterjev urad poroča: Glasom uradnega poročila so se vsi dublinski voditelji vstašev udali.

London, 2. maja. (K. u.) Reuter: Predaja dublinskih vstašev se je izvršila, ko so bili pregnani iz gorečega glavnega poštnega poslopja. Čete, ki so imele zastavljene izhode na Saquillestreet, so ustavile ogenj. Vstaši so se približali s parlamentersko zastavo in zaenkrat sklenili premirje. Nato je Pearee, takomimovani predsednik provizorične republikanske vlade, podpisal formalno brezpogojno predajo. Poveljniki vseh vstaških bojnih sil so dobili povelje, da položijo orožje. Prepise predajnega zapisnika bodo nabili po celi deželi.

Kupujte znake in cvetke Tedna Rdečega Križa!

Turčija v vojski.

Turško poročilo.

Carigrad, 1. maja. (K. u.) Agence tel. Milli poroča: Glavni stan naznanja:

Naši pomorščaki so zadnje dni potopili ob črnomoških obalah tri ladje, katerih eno je topovski ogenj popolnoma uničil. Razen tega so bile potopljene tri natovorne jadrnice.

Kavkaška fronta. Sovražne bojne sile, ki so bile 25. aprila napadle naše zapadno od Muša severno od gore Kosma postavljene čete, so se morale po Turnem boju umakniti. Ujeli smo večje število sovražnikov. Sovražni oddelek, močan približno 1 polk, ki je 28. aprila napadel del naših v odseku južno od Ašekale nahajajočih se bojnih moči, je bil z izgubami odbit ter nam je prepustil veliko množino živih. Sovražniku, ki nas je bil v noči od 29. na 30. april v odseku zapadno od Ašekale ležečega griča 260 napadel, se je najprej posrečilo, zasesti enega naših strelskih jarkov, a je bil z našim protinapadom na bajonet zopet vržen ven. V odseku Bitlis in v obrežnem odseku nič posebnega. Z drugih front ni bilo nikakih poročil. ki bi javila kak važen dogodek.

Rusko uradno poročilo.

Petrograd, 28. aprila. Uradno. Kavkaz: Jugozahodno od Erzeruma so naši oddelki potisnili Turke nazaj. Pri Bitlisu so naše čete prodrle dalje naprej v južni smeri.

Po padcu Kut el Amara.

Carigrad, 1. maja. (K. u.) Bolgarski generalissimus Žekov je brzojavil Enver paši, da v imenu bolgarske armade čestita hrabri otomanski armadi in da ji želi novih zmag, da zmaga skupna stvar.

Francozi se boje nadaljnjih turških uspehov.

Geni, 2. maja. »Eclair« se boji, da slede kaipulaciji Townshenda še druge katastrofe v Mezopotamiji, kjer Turki spretno operirajo. Tudi Ruse opozarjajo turški protinapadi v Armeniji na nevarnost ofenzive.

Turško-nemško bratstvo.

Berlin, 29. aprila. »Berliner Tagebl.« poroča, da je mladoturški odbor nemškim poslancem priredil slavnostno pojedino. Turški zunanji minister Halil je naznanil, da se skoro sklene turško-nemška pogodba o konzulatih, o bivanju nemških državljanov, izročanju in pravni pomoči sodišč. V tej pogodbi ni sledu starih kapitulacij. Z velikim odobravanjem so poslušali besede nemškega poslanika grofa Wolff-Metternich, ki je povdarjal, da Turki vedo, da Nemčija nima nobenih postranskih namenov in da Nemčija zase noče takega mesta, ki bi nasprotovalo časti in neodvisnosti Turčije. Nemčija bo dala vso svojo pomoč in si tudi za bodoče želi kot zvesta zaveznica močne Turčije.

Dogodki na Balkanu.

Doiran zasedli Nemci in Bolgari.

Geni. »Petit Parisien« poroča iz Soluna: Nemške in bolgarske čete so zasedle mesto in kolodvor Doiran.

Podpredsednik bolgarskega sobranja o miru.

Podpredsednik bolgarskega sobranja, Mončilov, je izjavil nekemu časnikarju: Srečni čas miru ni več daleč, kajti vojska se bliža svojemu koncu. Odpor entente je zlomljen in če ententa še misli na to, da bi osvobodila Srbijo, se moti. Sodim, da se bližamo miru.

× × ×

Rumunska zbornica bo zopet zborovala koncem maja.

Budimpešta, 1. maja. Bukareška »Actionea« poroča, da je Bratiano v krogu svojih zaupnikov izjavil, da misli koncem maja senat in zbornico sklicati na kratke zasedanje.

Rumunski rusofili se zopet gibljejo.

Budimpešta, 1. maja. »Az Est« javlja iz Bukarešte: Agenti rusofilne struje se zopet gibljejo in so za prihodnjo nedeljo sklicali veliko ljudsko zborovanje. Že poziv kaže, da so shod sklicali brez resnega namena in programa. Na Jonescujevo pobudo bo začel izhajati novo rusofilno glasilo »Gazetta«.

× × ×

Grška odklonila ententino zahtevo.

London, 30. maja. (Kor. ur.) Reuter 29. aprila iz Aten: Prevoz srbskih čet po grškem ozemlju je še vedno povsod na razgovoru. Vse nepotrpežljivo čaka, kako se bo to vprašanje razvilo. Grška vlada je odgovorila, da železnica ne bo nikdar izročila in prevozu Srbov nikdar privolila.

Nemški veto proti prevozu Srbov.

Berlin, 1. maja. »Lokalanzeiger« poroča iz Haaga: Poslaniki entente so napravili zadnji poizkus, da Grško pridobijo za železniški prevoz srbske armade.

Grška je vnovič odklonila, ker je Nemčija, kakor poroča »Daily Mail« izjavila, da bi to smatrala za kršitev nevtralnosti.

Zakaj se Grška brani Srbov.

Lugano, 30. aprila. Kakor poročajo italijanski listi prigovarjajo Grški k odporu nemški in avstrijski poslanik, češ da bi dovoljenje za prevoz srbskih čet osrednji sili smatrali za sovražno dejanje in bi morali nastopiti prosto pot v Macedoniji.

Grška civilna uprava v severnem Epiru.

Berlin, 1. maja. Wolffov urad poroča iz Aten: Uradno se razglša: Severni Epir je sedaj pod grško civilno upravo. Ustanovila sta se vladna okraja Korica in Argyro-kastro.

Aretacija nemškega konzula v Drami.

Bern, 1. maja. »Bund« poroča iz Soluna: Angleška konjenica je v železniškem vlaku v Seres aretirala nemškega konzula v Drami, češ, da je vohunil. Vkrkali so ga v Solunu na nek angleški parnik.

Liga grških častnikov za kralja in vladu.

Dunaj, 1. maja. (Kor. ur.) »Pol. Kor.« dobi iz Grške sledeče poročilo: Dejanja entente, ki kruto kršijo svobodno postopanje Grške, kar je armada že od početka vojne bridko občutila, so sedaj dosegla svoj vrhunec, ko ententa pritiska na vladu radi prevoza srbskih čet. Ta pritisk je sedaj v Atenah vodil do ustanovitve častniške lige, ki si je postavila za cilj čim izdatnejšo podporo vladi proti neprestanemu stiskanju dežele. Da je tako društvo sploh bilo potrebno, čegar prva izjava je izražala odkritosrčno lojalnost za kralja in dinastijo, tukaj označujejo za značilno posledico abnormalnega položaja, v katerega je Grško spravila ententa, in celo osebe, ki odločno odklanjajo vsako politično udejstvovanje častniškega zbora, ne morejo drugega kakor pripoznati, da je ta izjava grških častnikov v teh okoliščinah opravičena.

Bern, 1. maja. (K. u.) Kakor je posneti iz redkih in previdnih poročil pariških listov, gre pri nastopih atenskega častniškega zbora za spontane narodne izjave za prestol in domovino. »Temps« pripoveduje, da se je zbralo gotovo število častnikov, katerim se je zdel sedanji položaj nevaren za javni mir, da bi se posvetovali o protidredbah. Objavili so izjavo, v kateri zagotavljajo, da so odločeni, braniti kralja. Pravijo, da se ne bodo strahli uporabiti skrajnih sredstev proti tistim, ki so se zrotili proti prestolu in domovini. Kralj in vojni minister sta pomirjevalno vplivala nanje, tako da so bile večerjaste čiste mirne. Nihče pa ne more z gotovostjo reči, kako se bo še stvar zasukala. Glasom »Hestia« je dal vojni minister zbornim voditeljem priporočilo, naj se častniki ogibajo, da bi dali povod mnenju, da se v izvrševanju svoje službe mešajo v zunanja vprašanja.

Dnevne novice.

— Pohvala Slovencev. »Custos« (varuh), stanovski list za katoliško duhovščino, ki se tiska v Uznachu na Švicarskem in ga urejuje dr. Marxer, župnik v švicarskem mestu Davos, je v 4. številki tega letnika objavil članek o »Slovincih«, ki se tako začneja: »Vrli ljudje prebivajo na jugu Avstrije, Jugoslovani, dobri katoličani, zvesti cerkvi in zvesti cesarski hiši. Posebno Slovenci se odlikujejo s temi lastnostmi.« Nato podaja kratek pregled katoliške ne-politične organizacije med Slovenci in zaključuje takole: »Zatorej pa, ti delavno, plemenito ljudstvo! Razvijaj se dalje na začeti poti! Kar je med vojnim hrupom moralno umolkniti, bo po zmagi zopet oživilo, namreč tvoja velikanjska organizacija. Ostani biser v kroni Habsburžanov in dragotina med narodi, ki tvorijo zaklad Cerkve!« — Tako sodijo o Slovincih katoliški Nemci. Kakor nas ta sodba napolnjuje z veseljem, tako je tudi vzpodbuda za tiste, ki nekoliko temno in malodušno gledajo v bodočnost. Kdo bi se drznil z nasilno in krivično roko se dotakniti naroda, ki je biser v kroni Habsburžanov in dragotina katoliške Cerkve!

— Nemčija in Avstrija. Dunaj, 1. maja. (Kor. ur.) Pogajanja v našem zunanem ministertvu, ki so se v zadnjih dneh ob udeležbi avstrijskih in ogrskih funkcionarjev vodila z nekaterimi iz Berlina došliimi zastopniki nemške vlade o nekaterih carinskih in gospodarsko-političnih vprašanjih, so potekla prav zadovoljivo. Tozadnja tehnična podrobna vprašanja pridejo prihodnji teden v Berlinu na skupno posvetovanje odposlancev strokovnjakov.

— Člani bolgarskega sobranja so odpotovali 30. m. m. v Budimpešto, na Dunaj in v Berlin. Njim na čast je priredil 29. m. m. zvečer sprejem avstrijski poslanik grof Tarnowski, ki je napil prijateljsko v Bolgarijo in bolgarskemu kralju. Odgovoril mu je podpredsednik sobranja dr. Momčilov, ki je opozarjal posebno na zvesto podporo monarhije nasproti mlademu kraljestvu v njegovem boju z ruskim velikanom in je napil cesarju in kralju Francu Jožefu.

— Dr. Zdešar srečno rešen iz francoske ječe v Morsilji na Korziki! To veselo novico nam je za 1. majnik prinesla brzojavka iz Curiha v Švici. Sicer se v domovino še ne sme vrniti, ampak ostane

za enkrat na Francoskem; toda stanovati sme v misijonski hiši pri svojih sobratih in se tako vsaj ni treba več bati, da nam umrje v ujetništvu. Doslej je zdihoval v ječi ves bolehen v vlažnem kotičku, kakršnega bi pri nas še psu ne privoščili. Ko dospe pismo, priobčimo kaj več.

— Za kanonika je bil inštaliran v Zagrebu Slovenec pisatelj preč. g. Janko Barle.

— Imenovan je za praporščaka pri 17. pešpolku g. Ivan Ješe.

— Za izobrazbo obrtnega naraščaja.

Ker so prenehale vsled vojske z delovanjem vse institucije, namenjene izobrazbi obrtnega naraščaja, se je vršil na poziv »Zavoda za pospeševanje obrti« v njegovih prostorih dne 1. t. m. posvet o potrebnih odredbah za poživljenje obrtnega pouka, katerega so se udeležili poleg predsedstva »Zavoda za pospeševanje obrti« tudi zastopniki trgovske in obrtne zbornice, c. kr. državne obrtne šole, vajeniškega zavetišča, obrtnih združenj ter združni instruktor za Kranjsko. Konstatiralo se je predvsem, da je normalno v Ljubljani nad 700 vajencev, od katerih je ostalo tudi še danes nad 500. Vsi ti vajenci so že skoraj dve leti brez vsakega šolskega pouka, mnogo od teh dokonča učno dobo, ki nimajo prav nobenega šolskega znanja. Pomanjkanje blagodejnega šolskega vpliva povzroči posebno za vaje trajno strokovno in dostikrat tudi moralno škodo. Vsi udeleženci so soglasno poudarili najnujnejšo potrebo, da se prične s poukom v obrtno nadaljevalnih šolah kar najprej mogoče. Poskrbeti je treba pa tudi za one vajence, ki so že dokončali svojo učno dobo, ki so torej že oproščeni, ki pa sploh niso obiskovali nobene nadaljevalne šole. V tem oziru je sklenilo načelstvo združbe krojačev, krojačic itd. predlog, da priredi zavod za pospeševanje obrti počitniški tečaj, v katerem naj bi se vsaj za silo izpopolnila strokovna izobrazba že oproščenih, a ne šolanih vajencev. Po temeljiti razpravi, katere so se udeležili zlasti nadzorniki obrtno-nadaljevalnih šol, vladni svetnik g. I. Šubič, tajnik trgovske in obrtne zbornice g. dr. F. Windischer, načelnik krojaške združbe g. F. Jeločnik in kot vodja zavetišča za vaje g. spiritual A. Stroj, se je preciziralo stališče, da naj se s počitniškimi tečaji nadomesti le šolsko izobrazbo že oproščenih vajencev, torej pomočnikov-začetnikov, dočim naj se s čimprejšnjo otvoritvijo obrtno-nadaljevalnih šol skrbijo za pouk vajencev, ki še niso skončali vajeniške dobe. Sklene se zato soglasno, da naj zavod za pospeševanje obrti stori vse potrebne korake pri mero-dajnih činiteljih, da se otvorijo obrtno-nadaljevalne šole, če ne prej, vsaj v jeseni. Kot nadaljni predmet sestanka je prišlo v razgovor vprašanje prirejanje pomoč-niških izpraševalnih izkušenj, ki so do sedaj vse izostale, ker so bili vsi predsedniki teh izkušenj poklicani v vojsko. Sklene se tudi v tem oziru storiti primerne korake, da bodo mogle te izpraševalne komisije delovati ter dati priliko dotičnim pomočnikom, ki imajo vse predpogoje izpolnjene, da se podvržejo tem pomočnim izkušnjam in zadobe tako vse pravice, ki jim gredo po prestani izkušnji v smislu obrtnega reda. Po od načelnika krojaške združbe sproženem razgovoru o tiskovinah za razna izpraševala, se še sklene, da naj preskrbi zavod za pospeševanje obrti vse tiskovine za učna izpraševala, kar obljubi predsednik I. Krežar, da se bo že v kratkem zgodilo. Posvetovanje je bilo s tem zaključeno.

— Smrtna kosa. Umrla je gospa Pavla Pirker rojena Goederer, soproga trgovca gospoda Frana Pirkerja v Ribnici.

— V Gradcu je umrl tovarnar klobukov Jožef Pichler. — Umrl je v Mariboru nadporočnik Avgust Mandl. — Na Dunaju je umrl naš rojak dvorni in sodni odvetnik dr. Klement Seshun. — Umrl je v Novem Sadu bivši urednik »Zastave« in lastnik tiskarne dr. Sv. Miletiča.

— Hrvatski častniki v osvojenem ozemlju. Dr. Milan Ogrizović, hrvatski pesnik in pisatelj, sedaj rez. nadporočnik, je imenovan za šolskega referenta v Srbiji ter je že odpotoval v Beograd, a rezervni poročnik dr. Jurij Kumičić je imenovan za glavnega urednika uradnega lista na Cetinju ter je tja tudi že odpotoval.

— Pregledovanje črnovojnikov na Ogrskem. Neki ogrski vojaški strokovni list piše, kakor izvaja »Grazer Volksblatt«: Ob zdravniškem pregledu črnovojniških letnikov do leta 1866., ki se zdaj zopet preberejo, se bo postopalo na Ogrskem takole: 1. Razlogi nesposobnosti za vojno službo z orožjem v armadi starejših letnikov, ki se pregledajo, se doženejo iz črnovojniških seznamov in izpisov asentne komisije, odnosno jih vzame na znanje asentna komisija po podatkih dotičnega. 2. Tisti, ki so bolni na egiptovski očesni bolezni (trahom), bodo izpoznani za sposobne. 3. Če se napake črnovojniških spoznane ne bodo mogle brezpogojno dognati pri naknadnem prebiranju, se pošljejo dotičniki v najbližjo garnizijsko bolnišnico. V bolnišnico ne pošljejo tistih črnovojnikov, katerih

napake so se dognale že prej v bolnišnicah.

— Policija v Gradcu je zapovedala, da je morala trgovka Marija Baumgartner napis »Delikatessenhandlung« izpremeniti v »Feinkosthandlung«.

— Razredna loterija. 20.000 kron sta zadeli srečki 102.106 in 105.894.

Pri Kul-el-Amara mrtvih 20.000 Angležev.

»Frankfurter Zeitung« poroča iz Carigrada: Angleži so izgubili v bojih okoli Kul-el-Amara okoli 20.000 mrtvih; plen še ni preštet. Ujeti so: 4 generali, 240 angleških in 270 indijskih častnikov. Poveljnik Halil paša je generalu Townshendu pustil sabljo.

Razna poročila.

Potres.

Stuttgart, 1. maja. (K. u.) Potresna opazovalnica Hohenhelm poroča: Danes opoldne je bil zaznamovan precej močan potres v bližini, katerega ognjišče je najbrž zgornja Italija. Oddaljenost ognjišča znaša približno 550 kilometrov, kar bi kazalo za ozemlje pri Bologni.

Mešana komisija Rdečega križa.

Stockholm, 30. aprila. Dne 2. maja se zbere mešana komisija Rdečega križa, ki bo obiskala ujetniška taborišča v Nemčiji, Avstroogrski in Rusiji. Nemški in avstrijski Rdeči križ pošljeta po enega, Rusija tri in nevtralne Švedska, Danska in Švica po enega zastopnika.

Primorske novice.

Slovenska goriška gimnazija v Kromeržu na Moravskem? Kakor se zatrjuje v dobro poučenih goriških krogih, se otvori slovenska goriška gimnazija v Kromeržu na Moravskem. Upamo, da se ta vest uresniči in da se tudi v zadevah drugega našega goriškega šolstva store čimprej od zato poklicanih krogov potrebni koraki.

— V ruskem ujetništvu sta Anton Kutinčič v Tascentu in Jožef Manfreda v Kudesovu.

C. kr. ravnateljstvo državnih železnic.

Trstu, ekspozitura v Ljubljani razglša: Z julijem 1916 se sprejmejo za tukajšnje področje nekateri uradniški čakalci (aspiranti). Prosilci imajo brzo (najpozneje do 15. maja 1916 (tuuradno Ljubljana, Resljeva cesta 10) vložiti svoje kolekovane prošnje, katerim se priložijo dotični dokumenti, da izkažejo izpolnitev sledečih sprejemnih pogojev: 1. starost med 17. in 35. letom (krstni ali rojstni list); 2. avstrijsko državljanstvo (domovnica); 3. poštno dosedanje življenje (uradno spričevalo o npravnosti iz zadnje dobe); 4. z dobrim uspehom položeni zrelostni izpit na srednji šoli (predložiti je spričevalo o zrelostnem izpitu in zadnja 4 semestralna spričevala). Prosilci, ki za časa vložitve svoje prošnje stoje še pred izpitom, imajo doprinesiti zadnje semestralno izpraševalo kakor tudi izpraševalo o zrelostnem izpitu najdalje do 12. julija tek, leta. Razven tega morajo biti prosilci telesno sposobni za izvršilno železniško službo, kar se bode ugotovilo po železniško-zdravniški preiskavi. Nadalje je izkazati tudi znanje nemškega jezika kot službenega jezika v besedi in spisu (ter po potrebi tudi znanje drugega deželne jezika) in sicer po izkušnji, ki se bode tuuradno vršila. Prosilci morajo nadalje biti prosti vojaške in črnovojniške službe, to je morali so se že podvreči dosedaj razglašeni pregledom in biti spoznani nespособnim za vojaško službo. Prosilci se postavijo kot volonterji za adjutumom po 50 K mesečno in se dodelijo v času od 1. julija do 31. oktobra 1916 k enemu železniškemu uradu v svrhu izučanja v brzojavni in signalni službi. Ko napravijo brzojavno in signalno izkušnjo (približno 3 mesece po službenem nastopu, se adjutum zviša na 60 K mesečno. Od 1. novembra 1916 bodo prosilci tekom 8 mesecev prideleni železniško strokovnemu tečaju (Dunaj, Praga ali Linc), kjer se bodo poučevali v drugih železniških panogah postajne službe. Pred zaključkom tečaja so položiti konečni izpiti in zatem je po dodelitvi k železniškemu uradu prestatati najmanj trimesečna učna doba v praktični službi, ter je položiti praktični prometni izpit, nakar se adjutum zviša na 100 K. Imenovanje uradnikom X. službenega razreda s plačo po 1600 K in z urejeno stanarino se izvrši najdalje tekom 3 let po sprejemu v železniško službo. C. kr. državna uprava si končno pridružuje pravico razvezati službeno razmerje še skozi 5 let po dnevu imenovanja uradnikom X. službenega razreda.

Ljubljanske novice.

Ij Pri prodaji svetk in znakov za »Rdeči križ« je bilo v Ljubljani te dni nabranih okoli 15.000 K.

Ij Odlikovanje. Gospa majorjeva Irma Martinovits, katere blagotvorno delovanje kot predstojnica gospeinega komiteja c. in kr. vojnotransportnega vodstva št. 9 pri preskrbljevanju zimskega perila za na soški fronti se boreče vojaške kranjskih krdel, še v živem spominu, je bila za svoje patrijotično in humanitarno delovanje odlikovana s častnim znakom Rdečega križa II. razreda z vojno dekoracijo, ter se ji je ta, gotovo zasluženi častni znak na velikonočni ponedeljek slavnostno pripel. Ob tej priliki pripomnimo, da navedena velikodušna gospa svojega delovanja ni ustavila, ampak misli, podpirana od svoje-ga ravno tako delavnega gospeinega komiteja v najkrajšem času započeti velikopotezno akcijo v svrhu preskrbovanja perila za vojaške bolnice ter se bode obrnila vnovič s posebnim oklicem do že tolikrat izkazane dobrosočnosti ljubljanskega prebivalstva.

Ij Oddaja moke pri mestni aprovizaciji. Za dobavo moke pri mestni aprovizaciji naj se zglase: trgovci iz Ljubljane v četrtek dne 4. maja; peki in molarji v petek dne 5. maja; okoliški trgovci pa v soboto dne 6. maja vselej ob 8. uri zjutraj na mestnem magistratu, prejšnja Galletova hiša. I. nadstropje, mestna posvetovalnica.

Ij Poročil se je včeraj v cerkvi sv. Jakoba tamošnji vrli cerkvenik g. Jurij Ziherl z gospico Heleno Mrzlikar. Čestitamo!

Ij Glasbena Matica. V sobotnem dobrodelnem koncertu bo po daljšem odmoru zopet nastopila pred ljubljanskim občinstvom priljubljena gospa Irma Polakova iz Zagreba. Pela bo lep spored: Dvočakov arijo iz opere »Rusalka«, Puccinijevo arijo-molitev iz opere »Tosca«, arijo Ivana pl. Zajca in pesem ravnatelja Srečka Albinja. — V nedeljskem koncertu pa bo kot solist zopet nastopil mladi gospod Zlatko Baloković in igral Sain-Saësovo skladbo: Introdukcijo in Rondo capriccioso ter dve prelepi skladbi Wieniawskega slavnostno »Legendo« in Polonezo v A-duru. Pevski zbor Glasbene Maticе bo izvajal 4 motete in 1 madrigal Jakoba Petelina-Gallusa: Laus et pereunis gloria! (Hvala in slava vekomaj!) osmeroglasno v dveh zborih; Eripe me, Domine — (Iztrgaj me, Gospod iz rok sovražnikov!) star dvoglasen kanon; Ascendo ad Patrem — Alleluia! (Gori grem k Očetu svojemu — Aleluja!) šesteroglasno; Adoramus Te, Jesu Christe! (Molimo te, Jezus Kristus!) osmeroglasno v dveh zborih in osmeroglasni madrigal »Diversos diversa iuvant« — Vsak se rad poveseli enkrat! Iz novejših slovenske in hrvatske glasbene literature pa novo skladbo skladatelja Stanka Premrla »Slovenska govornica«, Emil Adamičevo skladbo »Mlad junak po vasi jezdi«, Anton Andjelovo hrvatsko narodno pesem Anko, Ančice (pesem iz Varaždina) in šopek narodnih pesmi Vilko Novak; Cviečice iz vrta narodnega.

Ij Prememba posesti. Stedrijevo posestvo v Gradišču je kupil tovarnar g. Karol Pollak.

Ij Slane ribe — najcenejše mesno hranilo. Slane ribe so neka posebnost nordijskih ribarskih podjetij. V to svrhu se rabijo navadno losos in trska (kabljan). Ribam se porežejo glave in iztrebi drob, potem pa se razgrnejo in obesijo ter nekoliko posuše. Nato se nasole in v zabojih po 100 kg spravijo v promet. Slane ribe se morajo 24 ur pred porabo namakati, pri čemer je treba vodo vsake štiri ure premenjati. Če se 24 ur riba namaka, je približno za 20% težja kot prej in je taka kakor sveža. Ker pridobi riba na teži, je razvidno, da se nabavna cena izdatno — nekako za 20 odstotkov — zniža tako, da je slana riba brezdvomno najcenejša mesna hrana. — Mestni aprovizaciji se je posrečilo tudi za naše mesto dobiti manjšo poskusno pošiljavo slanirib, ki se bodo v kratkem spravile v promet. Podrobnejši pogoji o tem se objavijo kasneje.

Ij Nesreča. Ko je včeraj popoldne popravljaj pri Zalazniku na Starem trgu 16 let stari kleparski vajenec Janko Lampič streho na dvorišču, je padel z lestve kake štiri metre globoko ter se poškodoval na bradi in na komolcu desne roke. K sreči poškodbe niso velike.

Ij Včeraj zjutraj je izgubil nek vojak na Vodnikovem trgu, kjer se prodajajo cvetlice, črno listnico, v kateri se je nahajal bankovec za 100 K, nekaj recepi-sov in garancijski list za kolo trvdke A. Gorec. Najditelj se prosi, da prinese izgubljeni na policijo proti nagradi.

Pogrešani vojaki.

Pogreša se Vid Turšič, 15. pp., 1. stot.; pojasnila prosi Marijana Turšič, Jezero 1.

p. Preserje pri Ljubljani. — Pogreša se Jurjevčič Mihael, c. kr. poljski lovski baon. 7, II. komp. Vojna pošta 73. Pogrešani je zadnjič pisal 20. novembra 1914 z ruskega bojišča, pozneje pa ni več nikakega sledu o njem. — Ako kdo njegovih tovarišev kaj ve o njem, se prosi, da blagovoli to sporočiti proti povrnitvi stroškov njegovi sestri Ivanki Jurjevčič, ekonominja, Vrhnika 302, Kranjsko. — Išcem Mihaela Boltar iz Zagore št. 105, občina Deskle, Gorisko, ki je odšel k vojakom 22. maja 1915 v Ljutomer; če kdo kaj ve o njem, naj blagovoli sporočiti proti plačilu na naslov: Jakob Brežigar, Jesenice št. 4, Gorensk. — Ako ima kdo izmed bralcev „Slovenca“ vojaka-ujetnika v Samarkandu, Turkestan, srednja Azija, naj blagovoli poslati njegov natančni naslov (proti povrnitvi stroškov) Janezu Kastelic, Sad 9, p. št. Vid pri Zatičini. — Kdor bi kaj vedel od Mihaela Cenčič, doma iz Borjane št. 31 pri Kobaridu, služil je pri kolesarskem bataljonu št. 20, naj naznani bratu Leopoldu Cenčič, pošta Faal pri Mariboru, Štajersko. — Jožef Miklavčič, Haubitzten-Batt.

išče Ivana Manfreda, ki je služil pri 97. pp., ki je doma z Iderskega št. 11 pri Kobaridu ter je sin bivšega goriskega poslanca. — Lipičar Gerard, k. u. k. Krigsspital, Barake 1, Wiener Neustadt, išče Andreja Lipičar, ki je služil pri 97. pp.; doma je s Kala pri Kanalu. — Kofol Alojzij, k. u. k. Feldkanonenregiment 9, Arb. Abt., Wiener Neustadt, išče Antona Kofol, ki je služil pri 97. pp., 1. stot., a doma je bil iz vasi Kamno št. 57 pri Kobaridu.

Potrži neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom tužno vest, da je naš ljubljenski soprog, oče, tast, stari oče, gospod

Mihael Milotti

zasebnik

1. maja ob 8. uri zjutraj, po dolgi bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajočega v 77. letu starosti mirno, v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši 3. maja ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti Vodnikova ulica 27. v Zale.

Sv. maše se bodo darovale v obeh cerkvah.

KAMNIK, 2. maja 1916.

Zalujoči rodbini:

Milotti-Adamčič.

Proda se

70 praznih sodov

od belega vina, kostanjev les 6—7 hektol. po K 45 za sod franko skladišče Trst; kupne ponudbe se prosijo v nemškem ali italijanskem jeziku v Trst glavna pošta, poštni predal 373.

Večletna dobro urejena

trgovina

v Ljubljani, na dobrem prometnem prostoru se takoj radi bolezni proda. Natančne podatke daje upravništvo Slovenca pod št. 1081.

Invalid

si želi službe pri kaki graščini v mestu ali na deželi na Kranjskem ali Štajerskem za oskrbnika; vajen je poljedelstva in dela v vinogradih itd. v dobi 39. letu, vojaščine prost, zmožen sloveščine, italij. in nekaj nemščine. Soproga je v 33. letu s štirimi otroci, dva dečka in dve deklici, starejši 12 let, vsi zdravi. Služba se lahko nastopi takoj in sicer ne samo do konca vojske ampak za nadaljnjo službo. Naslov Ivan Markovič, K. K. Fl. üchlings Lager, Barake 13 Zimmer 15. Bruck a. d. Leitha.

1080

Naročajte „Slovenca.“

oooooooooooo

Gospodična,

ki bi bila o večjem prostem času vzgojiteljica 4letnemu dečku dobi pod ugodnimi pogoji meblvano sobo. Ponudbe na upr. Slov. pod „Vzgojiteljica“.

1078

Opravična štev. U 53/16

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajno sodišče v Mokronogu, odd. III., je dne 24. sušca 1916 razsodilo: Ana Jurečič, rojena v Črešnjicah, okraj Krško, dne 12. julija 1892, r. k., samska, posestnika hič in trgovka s prešiči, v Črešnjicah št. 58, pristojna tja, nekaznovana: je kriva: da je dne 2. marca 1916 na prešičjem semnju v Mokronogu za dva od 8 tednov do 3 mesece stara prešiča od Jožefe Eržen iz Jeperjeka zahtevala 160 K in da jih je potem njej za 154 K prodala, da je s tem izrabljaje izredne razmere, povzročene z vojnim stanjem, za neobhodno potrebne stvari očitno pretirano ceno zahtevala; zakrivila je s tem prestopok po § 14 št. 1 cesarskega ukaza z dne 7. avgusta 1915 št. 228 drž. zak. in se obsodi po istem §-u na 5 dni zapora in 40 K denarne kazni, za slučaj neizterljivosti v nadaljnjih 48 ur zapora, in po § 389 k. p. r. v povračilo stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni.

Gospa s 15 mesečnim otrokom išče takoj

meblvano sobo

z uporabo kuhinje v Ljubljani ali bližnji okolici. Ponudbe z navedbo najemnine na naslov: Therese Ruef, Gradec, Goethestr. 17, parterre links.

Deklica, katera ima 7 razredov slovenske šole, želi vstopiti kot

učenka.

v manufakturno ali mešano trgovino. Govori tudi dobro italijansko in nekaj nemško. Natančneje se izve pri I. Stegu v Kozini (Primorsko).

1077

Vsaka množina

suhih gob

se kupi. Ponudbe pod: »Jedične gobe 1079« na upravništvo „Slovenca“. 1079

Sprejme se

več **pomočnikov**

in

komisijonerjev

železninske stroke v Ljubljani. — Ponudbe pod »Dobra plača 1074« na upravo Slovenca.

Sprejemem takoj pridnega in poštenega

hlapca

IVAN SEUNIG, trgovina z usnjem, Ljubljana Stari trg 7.

Kupim po visoki ceni okrogel kostanjev orehov jesenov les

Ponudbe z ceno in množino (koliko va gonov) je poslati trdki:

J. Pogačnik, Ljubljana

Marije Terezije cesta 13 (Kolizej).

Na ponudbe brez cene se ne ozira.

Naprodaj sta

dve hiši

ena s pekarijo, druga z vrtom in zemljiščem. Več se izve pri g. Ter. Serschen, v št. Petru v Savinjski dolini, na Štaj

Za dve osebi brez otrok se išče v Ljubljani ali najbližji okolici

stanovanje

z dvema ali tremi sobami in kuhinjo za takoj ali najkasneje za avgustov termin. Ponudbe na upravo tega lista pod št. 1073

Kupljo se

piloti

ravni iz trdega lesa 1—4 m dolgi in 10—25 cm debeli, kakor tudi

dilje

smrekove ali jelove 4—6 cm močne.

Ker sem dobil za delj časa vojaški dopust, se priporočam za vsa

slikarska dela

FRANC AMBROZ, Rimska cesta št. 15.

Najnovejše bluže za dame

R. & E. Skabernè

Mestni trg št. 10

Slamnike

ravno kar došle, že od 4 — naprej po jako znižanih cenah, priporoča

Rozi Fabčič

Rimska cesta št. 6

Kranjska deželna banka v Ljubljani.

sprejema priglasitve na

Četrto 5½% Avstrijsko vojno posojilo

I. Na 40 letno davka prosto 5½% amortizacijsko državno posojilo po ceni 92.50 kron za 100 K nom.

II. Na davka proste 5½%, 1. junija 1923 povračljive državno-zakladne liste pa po ceni 95 kron za 100 K nom.

V svrhu podpisovanja vojnega posojila daje Kranjska deželna banka tudi hipotekarna posojila.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci. Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju, lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašarom bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno oleda naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Se dobi v vseh lekarnah & K. 4.